

Δράση Bii.1 : Εναλλακτική διαχείριση ελαιοκλαδεμάτων**1. Σκοπός της Δράσης**

Σκοπός της δράσης είναι η επιδεικτική χρήση της αξιοποίησης των κλαδιών που προκύπτουν από το κλάδεμα των ελαιοδένδρων με παρεμβάσεις φιλοπεριβαλλοντικής διαχείρισης των κλαδεμάτων. Συγκεκριμένα, σε πιλοτικά αγροτεμάχια που θα επιλεγούν τα ελαιοκλαδέματα θα αλεστούν με κατάλληλα μηχανήματα (καταστροφείς) και το παραγόμενο αλεσμένο προϊόν θα απλωθεί στον ελαιώνα αφενός για χρήση ως εδαφοβελτιωτικό και αφετέρου για την αύξηση της οργανικής ουσίας του εδάφους. Τα αγροτεμάχια θα επιλεγούν κατόπιν αξιολόγησης της φυτοϋγείας των ελαιοδέντρων που περιλαμβάνονται στα πιλοτικά αγροτεμάχια και σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 4 παρ. 1ββ) της Υ.Α. 184/27855.

Τα πλεονεκτήματα από τη διάθεσή τους στο έδαφος είναι μεγαλύτερα από την πρόσχωσή τους λόγω της μη ανατάραξης του εδάφους, της διατήρησης του εδαφικού άνθρακα και της αύξησης της οργανικής ουσίας (αποτελέσματα προγράμματος LIFE OliveClima). Επιπλέον, η πρακτική αυτή έχει αποδειχθεί ότι έχει μεγαλύτερη ευκολία εφαρμογής σε σχέση με τον θρυμματισμό των κλαδιών και επομένως είναι περισσότερο αποδεκτή από τους παραγωγούς. Τελικώς η διάθεση των κλαδεμάτων κατά την επιδεικτική χρήση γίνεται όχι μόνο κατά τρόπο κατάλληλο από πλευράς περιβαλλοντικών επιπτώσεων αλλά και σύμφωνα με ό,τι προβλέπεται από τα Πρότυπα Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης της Αγροτικής Γης (GAEC 3) που ορίζει η νέα Αγροτική Πολιτική αλλά και βάσει των οδηγιών του Μπενάκειου Ινστιτούτου περί μη διάδοσης ασθενειών όπως το βερτισίλιο.

Η δράση αυτή έχει τον χαρακτήρα ενημέρωσης και διάχυσης των αποτελεσμάτων των εκτελούμενων ενεργειών στους παραγωγούς εφόσον:

- a. Θα ακολουθήσει κατάλληλη ενημέρωση και εκπαίδευση των παραγωγών για την ανάπτυξη ορθών γεωργικών πρακτικών σχετικά με νέες τεχνικές κλαδέματος, τον τρόπο διαχείρισης των ελαιοκλαδεμάτων και τα πλεονεκτήματα της εναπόθεσής τους στο έδαφος (Γ.iii).
- b. Θα πραγματοποιηθούν αναλύσεις περιεκτικότητας σε οργανική ουσία στο έδαφος στα πιλοτικά αγροτεμάχια ελαιοπαραγωγών όπου θα αφεθούν τα αλεσμένα κλαδέματα. Στόχος είναι η ανάλυση των αποτελεσμάτων, η σύνταξη εκθέσεων ως προς τη δράση και η διάχυση των αποτελεσμάτων αυτών στους ελαιοπαραγωγούς.

2. Περιγραφή της Δράσης

Η δράση για την αξιοποίηση των ελαιοκλαδεμάτων αναμένεται να υλοποιηθεί σε τρία στάδια:

- a. Ενημέρωση και εκπαίδευση των παραγωγών σχετικά με τις ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές στην ελαιοκαλλιέργεια για τη διαχείριση των ελαιοκλαδεμάτων και την αξιοποίησή τους ως εδαφοβελτιωτικό καθώς και για τον τρόπο αύξησης της οργανικής ουσίας του εδάφους. Η δράση αυτή προβλέπεται να συνδυαστεί με τη δράση Γ.iii.2 που αφορά την επιδεικτική χρήση σύγχρονων τεχνικών κλαδέματος. Για το σκοπό αυτό θα υλοποιηθούν τουλάχιστον 1 επιδεικτικό έργο σε επιλεγμένα αγροτεμάχια που θα επιλέξει η οργάνωση για την ενημέρωση και εκπαίδευση των ελαιοπαραγωγών.
- b. Θα προηγηθούν ενέργειες καταστροφής κλαδιών κατόπιν αξιολόγησης της φυτοϋγείας των ελαιοδέντρων που περιλαμβάνονται στα πιλοτικά αγροτεμάχια με κατάλληλες αναλύσεις σε τουλάχιστον 10 στρέμματα κατά τη διάρκεια του προγράμματος που θα ανήκουν σε τουλάχιστον 2 παραγωγούς όπως θα υποδειχθούν από την ΟΕΦ. Για τον σκοπό της καταστροφής θα επιλεγεί κατάλληλο συνεργείο και η δράση θα συντονιστεί από επιλεγμένο ανάδοχο.
- c. Μέτρηση κάθε έτος της περιεκτικότητας σε οργανική ουσία στο έδαφος των ελαιώνων όπου απλώνονται τα αλεσμένα κλαδιά σε τουλάχιστον 2 αγροτεμάχια ελαιοπαραγωγών ως εξής:
  - Έτος 0: Έδαφος πριν την εφαρμογή αλεσμένων κλαδεμάτων
  - Έτος 1: Πρώτο έτος εφαρμογής αλεσμένων κλαδεμάτων

Τα αποτελέσματα θα συγκρίνονται με αντίστοιχες δειγματοληψίες που θα γίνουν σε 2 αγροτεμάχια-πιλότους, όπου δε θα εφαρμοστεί η πρακτική της καταστροφής, ώστε να υπάρχουν συγκρίσιμα αποτελέσματα και να επιδειχθεί η αποτελεσματικότητα της καταστροφής των ελαιοκλαδεμάτων για την αύξηση της οργανικής ουσίας στο έδαφος.

Μετά το πέρας του πρώτου έτους εφαρμογής θα συντάσσεται έκθεση αποτελεσμάτων όπου θα αναλύονται τα αποτελέσματα των αναλύσεων τα οποία θα μεταφέρονται στους ελαιοκαλλιεργητές που συμμετέχουν στη δράση.

Για την επιτυχή ολοκλήρωση της δράσης είναι απαραίτητα τα ακόλουθα:

ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΗΣ			
Είδος	Αριθμός	Αξία	Συνολική αξία
Καταστροφή κλαδιών (σε στρέμματα)	≥ 10	150€	1.500

Αναλύσεις περιεκτικότητας οργανικής ουσίας στο έδαφος ελαιώνων	≥ 8	50€	≥ 400€
Κόστος παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης και σύνταξης εκθέσεων	1.600€		

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Για την υλοποίηση της δράσης δεν απαιτείται η προμήθεια πάγιου εξοπλισμού

4. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος

Δράση Βίν: Εφαρμογή και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης στην καλλιέργεια της ελιάς

Γiii.2: Επιδεικτική χρήση σύγχρονων πρακτικών και μέσων συγκομιδής

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα								
		1 ^ο έτος				2 ^ο έτος		
Φάσεις	Τρίμηνα	ΑΠΡ	ΙΟΥΛ	ΟΚΤ	ΙΑΝ	ΑΠΡ	ΙΟΥΛ	ΟΚΤ
		21 – ΙΟΥΝ 21	21 – ΣΕΠΤ 21	21 – ΔΕΚ 21	22 – ΜΑΡΤ 22	22 – ΙΟΥΝ 22	22 – ΣΕΠΤ 22	22 – ΔΕΚ 22
Επιλογή αναδόχου δράσης								
Επιλογή περιοχής, παραγωγών και αγροτεμαχίων								
Κατάρτιση παραγωγών σε πρακτικές ορθής διαχείρισης ελαιοκλαδεμάτων								
Άλεση κλαδεμάτων								
Κοινοποίηση αποτελεσμάτων σε παραγωγούς								

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα 1 ^{ου} έτους	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	Α	Β	Γ	Δ	Α	Β	Γ
Πρακτικό ΔΣ επιλογής αναδόχου δράσης							
Κατάσταση με αντιστοίχιση των παραγωγών της ΟΕΦ με τους επιλεγμένους επιδεικτικούς ελαιώνες							
Πιστοποιητικά αναλύσεων εδάφους							
Ημερολόγιο εκτέλεσης εργασιών καταστροφής ανά παραγωγό							

Πρόγραμμα, παρουσιολόγιο και φωτογραφικό υλικό εκπαίδευσης						
Εκθέσεις αποτελέσματα αναλύσεων εδάφους για περιεκτικότητα σε οργανική ουσία						

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
2ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
Σύνολο	3.820,00	0,00	3.500,00	160,00	160,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1 Αριθμός επιδεικτικών έργων (ετησίως) Δ2 Αριθμός στρεμμάτων που θα γίνεται καταστροφή κλαδιών (ετησίως)	1 ≥ 10
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ3 Ποσοστό επιδεικτικών έργων Δ4 Ποσοστό παραγωγών που θα ολοκληρώσουν τη δράση	100% 100%
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ5 Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που συμμετείχαν και επωφελήθηκαν από την δράση	≥ 70%

Σκοπός της παρούσας δράσης είναι η προώθηση της εφαρμογής αυτοδύναμων συστημάτων που χαρακτηρίζονται από:

- Αξιοποίηση και εφαρμογή υψηλού ποσοστού οργανικής ύλης στον ελαιώνα
- Διατήρηση και αύξηση βιοποικιλότητας
- Αύξηση της γονιμότητας του εδάφους
- Μείωση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (μείωση εισροών / αύξηση αποθήκης διοξειδίου του άνθρακα)

2. Περιγραφή της Δράσης

Η υλοποίηση της δράσης θα εδράζεται σε επιδεικτικό ελαιώνα στον οποίο θα εφαρμοστούν τα αυτοδύναμα συστήματα. Μέσω των επιδεικτικών αυτών ελαιώνων και των λοιπών ενεργειών της δράσης θα στηρίζεται η προώθηση και εφαρμογή βιώσιμων αειφόρων πρακτικών από όσο το δυνατόν περισσότερους παραγωγούς της ΟΕΦ. Αναλυτικότερα οι ενέργειες υλοποίησης της δράσης παρουσιάζονται στην συνέχεια.

Επιλογή επιδεικτικών αγρών

Η υλοποίηση της δράσης θα ξεκινήσει με την ενημέρωση των παραγωγών της ΟΕΦ για τους σκοπούς, τους στόχους και τα επιδιωκόμενα οφέλη που θα προκύψουν από την υλοποίησή της, καθώς και τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις συμμετοχής τους σε αυτή.

Μετά την ενημέρωση των παραγωγών της ΟΕΦ θα ξεκινήσουν οι συναντήσεις με τους παραγωγούς που εκδήλωσαν ενδιαφέρον προκειμένου τα κτήματά τους να είναι μέρος του επιδεικτικού ελαιώνα. Οι συναντήσεις περιλαμβάνουν επιτόπιες επισκέψεις στα υποψήφια κτήματα, συνέντευξη του παραγωγού (συμπλήρωση ερωτηματολογίου) και καταγραφή των συνηθισμένων υφιστάμενων πρακτικών και λοιπών χαρακτηριστικών των ελαιώνων.

Η τελική επιλογή θα γίνει με αξιολόγηση κριτηρίων που σχετίζονται μεταξύ άλλων με την προσβασιμότητα/γεωγραφική θέση του κτήματος, την έκταση, τις υφιστάμενες πρακτικές, τη δυνατότητα χρήσης ζώων ή τρακτέρ και της αντιπροσωπευτικότητας ως προς τους ελαιώνες των υπολοίπων παραγωγών της ΟΕΦ.

Ο αριθμός των επιδεικτικών ελαιώνων που θα συμμετέχουν στη δράση παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Επιδεικτικοί ελαιώνες	Έκταση (στρ)
1	≥ 2

Κατάρτιση καλλιεργητικού πλάνου

Μετά την επιλογή του ελαιώνα, γεωπόνος σε συνεργασία με τον παραγωγό θα τροποποιήσουν τις συνήθειες υφιστάμενες πρακτικές και θα καταρτιστεί νέο καλλιεργητικό πλάνο στο οποίο θα δοθεί έμφαση στις ακόλουθες πρακτικές:

- Συγκαλλιέργεια: επιλογή και σπορά κατάλληλων χορτοδοτικών φυτών δηλαδή ψυχανθών ή μίγματα ψυχανθών-σιτηρών ή άλλων χορτοδοτικών φυτών, με παράλληλη αξιοποίηση (π.χ. αλεξανδρινό τριφύλλι – αξιοποίηση στη μελισσοκομία). Αυτή η συγκαλλιέργεια έχει πολλαπλά οφέλη όπως η βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους (αύξηση οργανικής ουσίας, δραστηριοποίηση μικροοργανισμών εδάφους κλπ), αύξηση συγκράτησης της εδαφικής υγρασίας και δυνατότητα αξιοποίησης φυτομάζας για τροφή ζώων. Επίσης είναι σημαντικό ότι αυξάνεται η ποσότητα αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα στο κτήμα, βελτιώνοντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η συγκαλλιέργεια θα είναι υποχρεωτική σε όλους τους επιδεικτικούς ελαιώνες
- Αξιοποίηση κλαδεμάτων: Περιλαμβάνεται η αξιοποίηση των κλαδιών που προκύπτουν από το κλάδεμα με τον θρυμματισμό/καταστροφή τους και απόθεση στον ελαιώνα. Η εν λόγω πρακτική αυξάνει την αυτάρκεια και αυτονομία του ελαιώνα ενώ ταυτόχρονα μειώνει τις δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις της καύσης των κλαδιών. Η πρακτική αυτή θα συνδυαστεί με τη δράση Β.ii.1 – Διαχείριση ελαιοκλαδεμάτων που θα υλοποιηθεί από την ΟΕΦ.
- Συνβόσκηση: Αφορά την αξιοποίηση ζωικού κεφαλαίου δηλαδή την ελεγχόμενη χρήση ζώων στον ελαιώνα για φιλική ζιζανιοκτονία προς το περιβάλλον, για οργανική λίπανση στο κτήμα και την κάλυψη μέρους του χονδροειδούς σιτηρεσίου των ζώων από τον ελαιώνα, αναδεικνύοντας με την εφαρμογή της τα παράλληλα οφέλη από την ορθή διαχείριση ελαιώνα-ζώων-οικοσυστήματος. Η πρακτική αυτή είναι προαιρετική και θα εξεταστεί κατά περίπτωση.
- Εφαρμογή εμβολιασμών: Αφορά την εφαρμογή εμβολιασμών σε μεγάλης ηλικίας, μεμονωμένα μη παραγωγικά δέντρα εντός του ελαιώνα. Επιδιωκόμενα οφέλη από την πρακτική είναι η αξιοποίηση και βελτίωση της παραγωγικότητας του υπάρχοντος δυναμικού του ελαιώνα χωρίς την ανάγκη εισαγωγής (φύτευσης) νέων δενδρυλλίων. Η πρακτική αυτή είναι προαιρετική και θα εξεταστεί κατά περίπτωση. Εφόσον αποφασιστεί θα εφαρμοστεί κυρίως το πρώτο έτος υλοποίησης, ώστε να είναι εξασφαλισμένη η απαραίτητη τεχνική υποστήριξη τα επόμενα έτη και να υπάρξει ο απαραίτητος χρόνος εμφάνισης των θετικών επιπτώσεων.

- Αξιοποίηση υγρών αποβλήτων ελαιοτριβείου της ΟΕΦ: Θα εξεταστεί η δυνατότητα αξιοποίησης του κασίγαρου (υγρού αποβλήτου τριφασικού ελαιουργείου της ΟΕΦ ΙΚΕ Πασιφάη) του ελαιοτριβείου για κάλυψη μέρους της λίπανσης των ελαιώνων. Ο κασίγαρος περιέχει πλούσιο οργανικό υλικό και μπορεί υπό κατάλληλες προϋποθέσεις να εμπλουτίσει το έδαφος βελτιώνοντας τη γονιμότητα του. Η πρακτική είναι προαιρετική και θα λάβει υπόψη το νέο κανονιστικό πλαίσιο ώστε να εφαρμοστεί προς όφελος του ελαιώνα και του οικοσυστήματος.

Διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων

Επιπλέον, η δράση θα πλαισιώνεται από αναλύσεις εδάφους και φύλλων. Το πρώτο σετ αναλύσεων (1 ανάλυση εδάφους και φύλλων) για τον ελαιώνα θα πραγματοποιηθεί με κατάλληλη καθοδήγηση σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα πρότυπα δειγματοληψιών. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων θα βοηθήσουν στην ορθότερη επιλογή του φυτού για συγκαλλιέργεια (π.χ. βίκος σε ασβεστούχα εδάφη), στον προσδιορισμό του ποσοστού οργανικής ουσίας στο έδαφος και στον έλεγχο της διαθεσιμότητας θρεπτικών στοιχείων στο δέντρο (απορρόφηση από το έδαφος). Το δεύτερο σετ αναλύσεων θα πραγματοποιηθεί μετά την εφαρμογή των προωθούμενων πρακτικών με σκοπό να ελεγχθεί και επιβεβαιωθεί η επίπτωσή τους στους ελαιώνες.

Διενέργεια εκπαιδεύσεων

Η δράση περιλαμβάνει 1 εκπαιδευτική συνάντηση για την επαρκή κατάρτιση των παραγωγών στην ορθή εφαρμογή και κατανόηση των προωθούμενων πρακτικών. Η κατάρτιση θα πραγματοποιηθεί υπό την μορφή κεντρικής εκπαίδευσης κατά το 1^ο έτος υλοποίησης της δράσης. Η εν λόγω εκπαίδευση θα έχει θεωρητικό μέρος, καθώς και πρακτική άσκηση σε κάποιον από τους επιδεικτικούς ελαιώνες που συμμετέχουν στη δράση.

Γεωτεχνική Υποστήριξη

Στο πλαίσιο της παρακολούθησης των επιδεικτικών ελαιώνων θα υπάρχει υποστήριξη για την ορθή επίβλεψη και εφαρμογή των προωθούμενων πρακτικών. Αναλυτικότερα, για την υλοποίηση της δράσης θα υπάρχει κατάλληλη γεωτεχνική και επιστημονική υποστήριξη η οποία ενδεικτικά θα φέρει την ευθύνη για τα ακόλουθα, ανάλογα και με τις πρακτικές που θα εφαρμοστούν:

- Ενημέρωση / επιλογή παραγωγών ελαιώνων
- Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης
- Κατάρτιση νέου καλλιεργητικού πλάνου

- Επιτόπιες επισκέψεις στους ελαιώνες
- Αξιολόγηση και ορθή επιλογή φυτών εδαφοκάλυψης (συγκαλλιέργεια)
- Παρακολούθηση και οδηγίες θρυμματισμού κλαδιών και χρησιμοποίησης στον ελαιώνα
- Παρακολούθηση και οδηγίες πραγματοποίησης εμβολιασμών
- Καθοδήγηση, οδηγίες και παρακολούθηση στην ορθή χρήση του κατσίγαρου/υγρού αποβλήτου του ελαιοτριβείου
- Εκπαιδευτική κατάρτιση παραγωγών
- Οργάνωση και συντονισμός δειγματοληψιών / αναλύσεων
- Παρακολούθηση ορθής εφαρμογής του συνολικού καλλιεργητικού πλάνου
- Αξιολόγηση αποτελεσμάτων, εξαγωγή συμπερασμάτων και οργάνωση ημερίδας διάδοσης και προβολής

Δεδομένου ότι η δράση έχει επιδεικτικό χαρακτήρα η γεωτεχνική υποστήριξη θα παρέχεται και σε παραγωγούς που θέλουν να εφαρμόσουν τις εν λόγω αιεφόρες πρακτικές σε ελαιώνες πλέον των επιδεικτικών ελαιώνων που θα συμμετέχουν στην δράση. Επιπροσθέτως και για τον σκοπό αυτό οι επιδεικτικοί ελαιώνες θα αποτελούν πρότυπους επισκέψιμους ελαιώνες και όλοι οι παραγωγοί της ΟΕΦ θα μπορούν να έχουν πρόσβαση ώστε να μπορούν να παρακολουθούν τα επιδεικτικά έργα και τις πρακτικές προκειμένου να μπορούν να τα υιοθετήσουν κατά περίπτωση στους δικούς του ελαιώνες.

Ανακεφαλαιώνοντας, η διάχυση της γνώσης είναι κύριος στόχος της δράσης και για αυτό το λόγο στόχο αποτελεί να εμπλακεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος αριθμός παραγωγών της ΟΕΦ, είτε με επισκέψεις στους επιδεικτικούς ελαιώνες, είτε με συμμετοχή στις ημερίδες, είτε τέλος με προσωπική επαφή με το επιστημονικό προσωπικό στο πλαίσιο της γεωτεχνικής υποστήριξης.

Ακολούθως παρουσιάζεται η συνοπτική παράθεση ενεργειών υλοποίησης της δράσης:

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Ενημέρωση παραγωγών για τη δράση
	Επιλογή και χαρτογράφηση επιδεικτικών ελαιώνων
	Αποτύπωση παρούσας κατάστασης
	Διενέργεια αρχικών δειγματοληψιών και αναλύσεων εδάφους
Φάση 2	Κατάρτιση καλλιεργητικού πλάνου
Φάση 3	Σχεδιασμός προγράμματος κατάρτισης παραγωγών
	Πραγματοποίηση εκπαίδευσης των παραγωγών
Φάση 4	Συστηματική γεωτεχνική και επιστημονική υποστήριξη

	Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης των προγραμμάτων
Φάση 5	Πραγματοποίηση τελικών δειγματοληψιών και αναλύσεων εδάφους
	Σύγκριση αποτελεσμάτων εν συγκρίσει με τις αρχικές αναλύσεις

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Δεν προβλέπεται η αγορά πάγιου εξοπλισμού για τη συγκεκριμένη δράση.

4. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος

Δράση Bii.1: Εναλλακτική διαχείριση ελαιοκλαδεμάτων

Δράση Biv: Εφαρμογή και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης στην καλλιέργεια της ελιάς

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα							
Φάσεις	Τρίμηνα	1 ^ο έτος				2 ^ο έτος	
		ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22
Φάση 1							
Φάση 2							
Φάση 3							
Φάση 4							
Φάση 5							

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	A	B	Γ	Δ	A	B	Γ
Κατάλογος παραγωγών και ελαιώνων							
Χαρτογράφηση ελαιώνων							
Έκθεση αξιολόγησης υφιστάμενης κατάστασης							
Καλλιεργητικό πλάνο							
Πιστοποιητικά αναλύσεων							

Πρόγραμμα και παρουσιολόγιο ημερίδας εκπαίδευσης							
Φωτογραφικό υλικό εκπαίδευσης							
Φωτογραφικό υλικό παρακολούθησης ελαιώνων							
Οδηγίες εργασίας							
Απολογιστική Έκθεση							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
2ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
Σύνολο	3.820,00	0,00	3.500,00	160,00	160,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1 Αριθμός επιδεικτικών ελαιώνων	1
	Δ2 Συνολική έκταση επιδεικτικών ελαιώνων	> 2
	Δ3 Αριθμός εκπαιδευτικών ημερίδων	1
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ4 Είδος αιφόρων πρακτικών που θα εφαρμοστούν	≥ 2
	Δ5 Ποσοστό συμμετεχόντων παραγωγών επιδεικτικών ελαιώνων που θα εκπαιδευτούν	100%
	Δ6 Ποσοστό επιδεικτικών ελαιώνων που θα γίνουν αναλύσεις	100%
	Δ7 Αριθμός παραγωγών της ΟΕΦ που θα συμμετέχουν στη δράση (π.χ. εκπαιδεύσεις, επίσκεψη επιδεικτικών ελαιώνων, λήψη γεωτεχνικής υποστήριξης)	>35
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ8 Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που επωφελήθηκαν από τη δράση	≥ 70%
	Δ9 Αριθμός νέων παραγωγών που ενδιαφέρθηκαν και ενημερώθηκαν από τη δράση	≥ 15

Δράση Bii.3 : Ορθές πρακτικές φυτοπροστασίας σημαντικών τοπικών εχθρών / ασθενειών με χρήση φιλικών μέσων

1. Σκοπός της Δράσης

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι μία από τις κρίσιμότερες καλλιεργητικές πρακτικές για την προστασία της παραγωγής είναι η φυτοπροστασία για την αντιμετώπιση εχθρών και ασθενειών.

Επίσης, είναι γεγονός ότι παρά τις μέχρι στιγμής προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μείωση της αθρόας και ανεξέλεγκτης χρήσης φυτοφαρμάκων σε μεγάλη κλίμακα, ένας μεγάλος αριθμός παραγωγών χρησιμοποιεί φυτοφάρμακα υψηλής υπολειμματικής δράσης χωρίς να είναι αναγκαίο, λόγω της ελλιπούς ενημέρωσης και του φόβου από τον κίνδυνο απώλειας της παραγωγής τους.

Σκοπός της παρούσας δράσης είναι η ανάδειξη μεθόδων και πρακτικών αντιμετώπισης σημαντικών εχθρών και ασθενειών στην περιοχή της Γόρτυνας με τη χρήση μέσων φιλικών προς το περιβάλλον.

2. Περιγραφή της Δράσης

Η δράση έχει επιδεικτικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα και στηρίζεται στην προώθηση και υιοθέτηση μεθόδων και πρακτικών φυτοπροστασίας που είναι φιλική προς το περιβάλλον, χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο την παραγωγή. Στο πλαίσιο αυτό, η υλοποίηση της δράσης βασίζεται στην αναγνώριση, αξιολόγηση (π.χ. αξιολόγηση της ανάγκης επέμβασης ή όχι) και στην αντιμετώπιση τοπικών εχθρών/ασθενειών με πρακτικές φυτοπροστασίας φιλικές προς το περιβάλλον.

Μέσω της δράσης θα καταστεί δυνατή η εκπαίδευση και ενημέρωση όλων των παραγωγών της ΟΕΦ αναφορικά:

- α) με την ανάγκη ή όχι επεμβάσεων και,
- β) με τις πρακτικές που μπορούν να εφαρμόσουν για την αντιμετώπιση εχθρών/ασθενειών της περιοχής κατά τρόπο που είναι φιλικός προς το περιβάλλον.

Αναλυτικότερα οι ενέργειες υλοποίησης της δράσης παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Ανίχνευση και αναγνώριση τοπικών εχθρών / ασθενειών

Η υλοποίηση της δράσης θα ξεκινήσει με την ενημέρωση των παραγωγών της ΟΕΦ για τους σκοπούς, τους στόχους και τα επιδιωκόμενα οφέλη που θα προκύψουν από την υλοποίησή της.

Στη συνέχεια θα ξεκινήσει η αναγνώριση και καταγραφή των σπουδαιότερων τοπικών εχθρών και ασθενειών της περιοχής ευθύνης της ΟΕΦ με τους ακόλουθους τρόπους:

- Συνεντεύξεις με παραγωγούς της ΟΕΦ όπου καταγράφονται οι απόψεις και εμπειρίες των παραγωγών για τους σημαντικότερους εχθρούς/ασθένειες που εμφανίζονται στα κτήματα τους
- Τακτικές επιτόπιες επισκέψεις σε αντιπροσωπευτικούς ελαιώνες των παραγωγών-μελών όπου θα γίνονται οι παρατηρήσεις σε πραγματικό χρόνο στον ελαιώνα (on the field)
- Συγκέντρωση λοιπού πληροφοριακού υλικού για το ιστορικό της ευρύτερης περιοχής όσον αφορά την έξαρση σημαντικών εχθρών/ασθενειών στο παρελθόν

Υφιστάμενες πρακτικές αντιμετώπισης

Παράλληλα με την αναγνώριση των σπουδαιότερων εχθρών / ασθενειών και την διαζώσης επικοινωνία με τους παραγωγούς, θα συγκεντρωθούν δεδομένα με τις πρακτικές αντιμετώπισης των εκάστοτε εχθρών/ασθενειών. Στους χειρισμούς αυτούς θα σημειώνονται τεχνικές λεπτομέρειες τόσο σε τυχόν προληπτικά μέτρα όσο και σε μέτρα καταστολής που λαμβάνουν οι παραγωγοί (π.χ. είδος φαρμάκων, δοσολογίες, τρόπος/εποχή εφαρμογής).

Η αναγνώριση και καταγραφή των σημαντικών τοπικών εχθρών/ασθενειών θα αποτυπωθεί σε κεντρικό πίνακα όπου θα περιλαμβάνονται στοιχεία όπως ο εχθρός ασθένεια, η συχνότητα και έκταση εμφάνισης, οι συνήθεις υφιστάμενοι τρόποι αντιμετώπισης και οι επιπτώσεις στο προϊόν (ελαιόκαρπο, λάδι), στο περιβάλλον, στον ίδιο τον παραγωγό και στη μελλοντική παραγωγή.

Μεθοδολογία προσέγγισης και αντιμετώπισης εχθρών/ασθενειών

Η μεθοδολογία για την αντιμετώπιση των εκάστοτε δυνητικά σημαντικών εχθρών/ασθενειών περιλαμβάνει:

Α μέρος: τρόποι και εργαλεία μέτρησης/παρακολούθησης

- Τακτικές δειγματοληψίες (π.χ. αριθμός προσβεβλημένων κλάδων/δέντρο, προσβολή ελαιοκάρπου)
- Επιτόπιες επισκέψεις σε αντιπροσωπευτικούς ελαιώνες για παρατήρηση στον αγρό
- Παγίδες παρακολούθησης πληθυσμού (πχ. παγίδες φερομόνης για παρακολούθηση πυρηνοτρήτη). Σημειώνεται ότι θα αξιοποιηθούν τα αποτελέσματα από της δράσης Βiii (παρακολούθηση δακοπληθυσμού) για την επίτευξη των σκοπών της εν λόγω δράσης

B μέρος: Αξιολόγηση και λήψη αποφάσεων

Ακολούθως συνεκτιμώνται τα ανωτέρω αποτελέσματα και αποφασίζεται η αναγκαιότητα λήψης μέτρων αντιμετώπισης για τον συγκεκριμένο εχθρό/ασθένεια ξεκινώντας με τα πιο ήπια και φιλικά προς το περιβάλλον μέσα. Για ακριβέστερη αξιολόγηση θα γίνει γεωγραφικός διαχωρισμός σε ζώνες όπου σε κάθε ζώνη (π.χ., Ζώνη 1 - ανατολικός θύλακας) θα αποφασίζεται ή όχι η λήψη μέτρων ανάλογα με την εκάστοτε επικινδυνότητα και θα εκδίδονται ανάλογες τεχνικές οδηγίες στους παραγωγούς.

Βασικός στόχος είναι να περάσει η αντίληψη στον παραγωγό ότι επεμβάσεις πρέπει να γίνονται στον ελαιώνα μόνο όταν είναι αναγκαίο και με προτεραιότητα σε μέτρα που προστατεύουν το περιβάλλον, τον παραγωγό και το τελικό προϊόν. Θα προωθηθεί η χρήση μόνον αδειοδοτημένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, σε κατάλληλες δόσεις και εφαρμογή μόνο την κατάλληλη χρονική περίοδο.

Έτσι αντιμετωπίζεται ή μετριάζεται το υπάρχον πρόβλημα όπου αρκετοί παραγωγοί, για παράδειγμα, ψεκάζουν στον ελαιώνα επειδή απλώς επηρεάστηκαν από άλλο παραγωγό που ψέκασε τα κτήματα του, είτε επειδή το άκουσαν στο καφενείο, είτε επειδή υπήρχε η συνήθεια από παλιά, είτε επειδή θεωρούν ότι τα μη αδειοδοτημένα φυτοφάρμακα δεν ανιχνεύονται.

Μερικά από τα σημαντικότερα φιλικά μέσα αντιμετώπισης που θα χρησιμοποιηθούν, εφόσον κριθεί αναγκαίο βάσει της αναφερόμενης μεθοδολογίας, παρουσιάζονται ως κάτωθι:

Φιλικό μέσον καταπολέμησης	Στόχος εχθρός / ασθένεια
Δολωματικός ψεκασμός (έμφαση σε βιολογικές δραστικές)	Δάκος
Χαλκός (Cu) (διάφορες μορφές)	Γλοιοσπόριο, κυκλοκόνιο, καρκινώματα
Θειάφι	Τετράνυχος
Οικολογικές Παγίδες	Δάκος
Καολίνης	Δάκος
Καλλιεργητικά μέτρα (πχ κλάδεμα, ζιζανιοκτονία)	Καρκινώματα, κοκκοειδή, καλόκορις κ.α.
Βάκιλλος Θουριγγίας	Μαργαρόνια, πυρηνοτρήτης

Πραγματοποίηση κεντρικών εκπαιδεύσεων

Επιπλέον η δράση περιλαμβάνει εκπαιδευτικές συναντήσεις για την κατανόηση της μεθοδολογίας και του τρόπου προσέγγισης-αντιμετώπισης των εχθρών/ασθενειών με

φιλικά μέσα. Η εκπαιδευτική κατάρτιση περιλαμβάνει μία (1) ετήσια κεντρική εκπαίδευση για όλους τους παραγωγούς της ΟΕΦ για τα έτη υλοποίησης της δράσης. Οι εν λόγω εκπαιδεύσεις θα είναι θεωρητικής και κυρίως πρακτικής άσκησης σε αντιπροσωπευτικούς ελαιώνες όπου θα επιδεικνύεται η μεθοδολογία προσέγγισης. Ο ακριβής χρόνος και τόπος υλοποίησής τους θα αποφασίζεται κάθε φορά κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διευκολύνει την επίτευξη των σκοπών της δράσης.

Γεωτεχνική υποστήριξη

Στο πλαίσιο της τεχνικής υποστήριξης θα υπάρχει διαρκής τεχνική κατάρτιση τόσο σε κεντρικό όσο και σε ατομικό επίπεδο για την αναγκαία υποστήριξη των παραγωγών της ΟΕΦ. Στόχος είναι η έγκαιρη ενημέρωση των παραγωγών για τους ορθούς φυτοπροστατευτικούς χειρισμούς (λήψη αποφάσεων-αναγκαιότητα επέμβασης, φιλικά μέσα αντιμετώπισης κ.α.) και η εποπτεία του τρόπου των εφαρμογών.

Αναλυτικότερα, για την υλοποίηση της δράσης θα υπάρχει κατάλληλη γεωτεχνική και επιστημονική υποστήριξη η οποία θα φέρει την ευθύνη ενδεικτικά για τα ακόλουθα:

- Ενημέρωση για τους σκοπούς και στόχους της δράσης
- Καταγραφή υφιστάμενων πρακτικών, συγκέντρωση πληροφοριακού υλικού, και αναγνώριση δυνητικά σημαντικών τοπικών εχθρών/ασθενειών
- Αξιολόγηση αναγκαιότητας επεμβάσεων
- Κεντρικές ανακοινώσεις για τον ενδεδειγμένο τρόπο χειρισμών των επίκαιρων εχθρών/ασθενειών ανά γεωγραφική ζώνη
- Ατομικές οδηγίες εργασίας για τρόπο και χρόνο εφαρμογής τεχνικών
- Εποπτεία και καθοδήγηση των παραγωγών στην ορθή εφαρμογή οδηγιών και συμβουλών
- Επιτόπιες επισκέψεις σε ελαιώνες παραγωγών της ΟΕΦ
- Εκπαιδευτική κατάρτιση παραγωγών
- Αξιολόγηση αποτελεσμάτων και εξαγωγή συμπερασμάτων

Ακολούθως παρουσιάζεται η συνοπτική παράθεση ενεργειών υλοποίησης της δράσης:

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Ενημέρωση παραγωγών για τη δράση
	Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης, συγκέντρωση πληροφοριακού υλικού και αναγνώριση εχθρών/ασθενειών
Φάση 2	Αξιολόγηση αναγκαιότητας φυτοπροστασίας
	Κεντρικές Ανακοινώσεις
Φάση 3	Πραγματοποίηση εκπαιδευτικών συναντήσεων κατάρτισης παραγωγών
	Εποπτεία - παρακολούθηση ελαιώνων / επιτόπιες επισκέψεις

	Καθοδήγηση και οδηγίες ορθής εφαρμογής όταν κριθεί σκόπιμο
	Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας / συμπεράσματα

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Για την υλοποίηση της δράσης δεν προβλέπεται η προμήθεια πάγιου εξοπλισμού.

4. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος

Δράση Biii: Εποχιακή παρατήρηση της εξέλιξης του δάκου

Δράση Bin: Εφαρμογή και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης στην καλλιέργεια της ελιάς

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα							
Φάσεις	Τρίμηνα	1 ^ο έτος				2 ^ο έτος	
		ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22
Φάση 1							
Φάση 2							
Φάση 3							

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	A	B	Γ	Δ	A	B	Γ
Έκθεση αναγνώρισης εχθρών/ασθενειών και καταγραφής υφιστάμενων πρακτικών αντιμετώπισης							
Αναφορές μέτρησης παρακολούθησης εχθρών/ασθενειών							
Κεντρικές ανακοινώσεις/πρόγραμμα φυτοπροστασίας γεωγραφικών ζωνών							
Πρόγραμμα και παρουσιολόγιο εκπαίδευσης κατάρτισης							
Φωτογραφικό υλικό εκπαιδεύσεων							
Οδηγίες εργασίας							
Απολογιστική Έκθεση							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
2ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
Σύνολο	3.820,00	0,00	3.500,00	160,00	160,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1 Αριθμός διαφορετικών στόχων εχθρών/ασθενειών προς αντιμετώπιση	≥2
	Δ2 Αριθμός εκπαιδευτικών ημερίδων	≥ 1
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ3 Αριθμός κεντρικών ανακοινώσεων	≥ 2
	Δ4 Αριθμός παραγωγών της ΟΕΦ που θα συμμετέχουν στη δράση (π.χ. εκπαιδεύσεις, ενημέρωση, λήψη γεωτεχνικής υποστήριξης)	≥ 35
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ5 Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που συμμετείχαν και επωφελήθηκαν από την δράση	≥ 70%

Δράση Biii : Εποχιακή παρατήρηση της εξέλιξης του δάκου

1. Σκοπός της Δράσης

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι ο δάκος αποτελεί τον σημαντικότερο κίνδυνο για την ελαιοκαλλιέργεια και η αντιμετώπισή του έχει ύψιστη σημασία για την προστασία της παραγωγής τόσο για κάθε παραγωγό όσο και σε περιφερειακό-εθνικό επίπεδο.

Στις ΤΚ Διονυσίου, Σοκαρά, Στερνών και Σταβιών, όπου βρίσκονται περίπου 136 στρέμματα ελαιώνων των μελών της ΟΠ ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ δεν εφαρμόζεται το συλλογικό πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου από το 2017. Η περιοχή αυτή θα παραμείνει εκτός του συλλογικού προγράμματος δακοκτονίας και για τα έτη 2021 και 2022.

Στο ως άνω πλαίσιο, σκοπός της δράσης είναι να συνδράμει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας αντιμετώπισης του δάκου μέσω:

- Της συστηματικής παρακολούθησης της πληθυσμιακής διακύμανσης του δάκου
- Του προσδιορισμού του επιπέδου προσβολής του ελαιοκάρπου.
- Της ορθής καθοδήγησης των παραγωγών της ΟΕΦ

2. Περιγραφή της Δράσης

Σχεδιασμός και συγκρότηση δικτύου φυτοπροστασίας

Η υλοποίηση της δράσης θα ξεκινήσει με το σχεδιασμό κατάλληλου δικτύου φυτοπροστασίας στο οποίο θα ενταχθούν οι περιοχές στις οποίες θα παρακολουθείται η πληθυσμιακή διακύμανση του δάκου. Η επιλογή των περιοχών αυτών είναι κρίσιμη για την επίτευξη των σκοπών της δράσης προκειμένου το δίκτυο που θα αναπτυχθεί να είναι αντιπροσωπευτικό της περιοχής ευθύνης της ΟΕΦ.

Το εν λόγω δίκτυο θα συγκροτηθεί στην περιοχή της Μεσσαράς, καλύπτοντας το 80% περίπου ευθύνης της ΟΕΦ και θα περιλαμβάνει συγκεκριμένους ελαιώνες οι οποίοι θα αποτελούν τις θέσεις μέτρησης και παρακολούθησης του δακοπληθυσμού. Η επιλογή των θέσεων μέτρησης θα γίνει με βάση την αντιπροσωπευτικότητα των θέσεων, την προσβασιμότητα και τον εντοπισμό των εστιών δακοπληθυσμού της ευρύτερης περιοχής.

Για την καλύτερη δυνατή παρακολούθηση το δίκτυο θα χωριστεί σε επιμέρους ζώνες με βάση γεωγραφικά κριτήρια. Η κάθε ζώνη θα αντιπροσωπεύει ένα συγκεκριμένο αριθμό θέσεων μέτρησης και παρακολούθησης. Η διεκπεραίωση των μετρήσεων και η συγκέντρωση των δεδομένων από τις επιμέρους ζώνες θα πραγματοποιείται με

συγκεκριμένη διαδικασία/πρότυπο προκειμένου να διασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα των μετρήσεων.

Ο ακριβής προσδιορισμός των θέσεων που θα πραγματοποιούνται οι μετρήσεις θα γίνεται με χρήση συσκευών GPS. Επιπροσθέτως, οι μετρήσεις θα καταχωρούνται σε ηλεκτρονική βάση και θα γίνεται επεξεργασία και εξαγωγή συμπερασμάτων.

Η ανωτέρω διαχείριση θα βοηθήσει στην αποτελεσματικότερη παρακολούθηση του δακοπληθυσμού συνεισφέροντας αφενός μεν σε αξιόπιστες μετρήσεις και αφετέρου δε στη βελτίωση και προσαρμογή των θέσεων μέτρησης ανάλογα με τις τρέχουσες συνθήκες της περιοχής (κλιματολογικές κλπ).

Μεθοδολογία παρακολούθησης και διενέργεια μετρήσεων

Η διαχείριση της πληθυσμιακής παρακολούθησης ανά ζώνη θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Μετρήσεις της πληθυσμιακής διακύμανσης του δακοπληθυσμού
2. Αλλαγές–συμπληρώσεις τροφικού ελκυστικού
3. Συντήρηση των παγίδων παρακολούθησης ώστε να διατηρούνται σε καλή κατάσταση
4. Έλεγχος-αξιολόγηση της αντιπροσωπευτικότητας των θέσεων μέτρησης (ανάγκη για νέες θέσεις μέτρησης, αλλαγή θέσεων κλπ) με βάση την εξέλιξη του δακοπληθυσμού και λοιπά κλιματολογικά δεδομένα

Οι μετρήσεις πληθυσμιακής διακύμανσης θα γίνονται σε τακτική βάση με συγκεκριμένη μεθοδολογία για τη διασφάλιση της επαναληψιμότητας της μεθόδου και της αξιοπιστίας των μετρήσεων και συμπερασμάτων. Οι εν λόγω μετρήσεις θα περιλαμβάνουν:

- τον αριθμό των ενηλίκων εντόμων δάκου και των δύο φύλων, που συλλαμβάνονται στις παγίδες τύπου McPhail
- την αναλογία αρσενικών – θηλυκών
- τα θηλυκά με αυγά στις ωοθήκες

Για την παρακολούθηση του δακοπληθυσμού, τη διενέργεια των μετρήσεων και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων θα χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα μέσα:

- GPS για τον ακριβή προσδιορισμό των θέσεων μέτρησης
- Παγίδες παρακολούθησης πληθυσμιακής διακύμανσης
- Τροφικά ελκυστικά (αμμωνιακά άλατα, υδρολυμένη πρωτεΐνη κλπ)
- Λαβίδες, τσιμπίδες, μεγεθυντικός φακός, γραφική ύλη κλπ

Επιπλέον, σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα θα πραγματοποιούνται σε κάθε ζώνη του δικτύου φυτοπροστασίας κατάλληλες δειγματοληψίες ελαιοκάρπου για τον προσδιορισμό του επιπέδου προσβολής του. Τα στοιχεία που θα προκύπτουν θα βοηθούν αφενός στην καλύτερη διαχείριση της καταπολέμησης του δάκου και αφετέρου σε μία ασφαλέστερη πρόβλεψη για την εκτίμηση της παραγωγής.

Τόσο η διαδικασία δειγματοληψίας ελαιοκάρπου όσο και η μετέπειτα αξιολόγηση τους (στάδια εντόμου, ζώσα, νεκρά προσβολή κλπ.) θα γίνεται με συγκεκριμένη μεθοδολογία όπως αντίστοιχα θα γίνεται με τη διαχείριση της πληθυσμιακής διακύμανσης του δάκου. Σε κάθε περίπτωση, η τήρηση συγκεκριμένης μεθοδολογίας έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στην αντιπροσωπευτικότητα των μετρήσεων και στην εξαγωγή αξιόπιστων δεδομένων.

Αξιολόγηση αποτελεσμάτων και ενημέρωση παραγωγών

Οι ελαιοπαραγωγοί θα ενημερώνονται εγκαίρως για τα συμπεράσματα που θα προκύπτουν από τα αποτελέσματα των μετρήσεων, ενώ παράλληλα θα δίδονται και κατάλληλες οδηγίες-συμβουλές έγκαιρης πρόληψης και αντιμετώπισης του δάκου. Για την εξαγωγή συμπερασμάτων πέραν των δεδομένων από τις μετρήσεις θα παρακολουθούνται και άλλοι παράμετροι, όπως πρωτίστως οι καιρικές συνθήκες της περιοχής (θερμοκρασία, υγρασία). Επίσης, εφόσον ζητηθεί, τα αποτελέσματα θα είναι στη διάθεση της αρμόδιας Αρχής του ΥΠΑΑΤ και του τμήματος φυτοπροστασίας της περιφερειακής Δ.Α.Ο.Κ.

Η επιτυχής υλοποίηση της δράσης βασίζεται στην οργανωμένη γεωτεχνική υποστήριξη η οποία και θα φέρει και τη συνολική ευθύνη για α) τη διαχείριση των μετρήσεων, β) την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και, γ) την εξαγωγή συμπερασμάτων και συμβουλευτικών οδηγιών.

Αξίζει να σημειωθεί η ιδιαίτερη σημασία της έγκαιρης και αποτελεσματικής ενημέρωσης των παραγωγών (δεδομένης και της γεωγραφικής έκτασης στην οποία θα εκτείνεται η δράση) η οποία θα επιτυγχάνεται με το κέντρο πληροφόρησης το οποίο είναι προγραμματισμένο να δημιουργηθεί στο πλαίσιο της δράσης Γιν του παρόντος προγράμματος.

Ακολούθως παρουσιάζεται η συνοπτική παράθεση των ενεργειών υλοποίησης της δράσης:

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Σχεδιασμός δικτύου μετρήσεων και φυτοπροστασίας

	Καθορισμός ζωνών και χαρτογράφηση
Φάση 2	Προετοιμασία και ανάρτηση παγίδων παρακολούθησης
	Διενέργεια μετρήσεων πληθυσμιακής διακύμανσης του δάκου
	Αξιολόγηση μετρήσεων και εξαγωγή συμπερασμάτων
Φάση 3	Ενημέρωση παραγωγών για τα αποτελέσματα των μετρήσεων
	Παροχή συμβουλών και οδηγιών εργασίας ορθής αντιμετώπισης
Φάση 4	Διενέργεια δειγματοληψιών ελαιοκάρπου
	Προσδιορισμός επιπέδου δακοπροσβολής
	Αξιολόγηση μετρήσεων και εξαγωγή συμπερασμάτων
Φάση 5	Επικαιροποίηση δικτύου μετρήσεων φυτοπροστασίας

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Για την υλοποίηση της δράσης δεν προβλέπεται πάγιος εξοπλισμός.

4. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος

Δράση Bii.3: Ορθές πρακτικές φυτοπροστασίας σημαντικών τοπικών εχθρών/ ασθενειών με χρήση φιλικών μέσων

Δράση Bin: Εφαρμογή και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης στην καλλιέργεια της ελιάς

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα								
Φάσεις	Τρίμηνα	1 ^ο έτος				2 ^ο έτος		
		ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22	ΟΚΤ 22 – ΔΕΚ 22
Φάση 1								
Φάση 2								
Φάση 3								
Φάση 4								
Φάση 5								
Φάση 6								

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	A	B	Γ	Δ	A	B	Γ
Δίκτυο Φυτοπροστασίας							
Χαρτογράφηση δικτύου							
Μετρήσεις πληθυσμιακής διακύμανσης του δάκου							
Μετρήσεις προσδιορισμού επιπέδου προσβολής							
Φωτογραφικό υλικό από τη διαδικασία των μετρήσεων							
Οδηγίες εργασίας παραγωγών							
Πρακτικά παραλαβής εξοπλισμού							
Έκθεση μετρήσεων και αξιολόγηση τους							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
2ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
Σύνολο	3.820,00	0,00	3.500,00	160,00	160,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1 Ζώνες στις οποίες θα χωριστεί το δίκτυο	≥ 1
	Δ2 Μέσος αριθμός μετρήσεων ανά μήνα	3-5
	Δ3 Αριθμός παραμέτρων μέτρησης	3
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ4 ποσοστό ζωνών που θα καλυφθεί από το δίκτυο	100%
	Δ5 Μέση μηνιαία συχνότητα έκδοσης αποτελεσμάτων μετρήσεων	3-5
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ6 Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που θα ενημερωθούν και επωφεληθούν από τις μετρήσεις	≥ 95%

Δράση Βιν : Εφαρμογή και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης στην καλλιέργεια της ελιάς

1. Σκοπός της Δράσης

Βασικός σκοπός της δράσης είναι η προώθηση και εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών καλλιεργητικών πρακτικών στην ελιά και η προβολή αιφώρων προτύπων μέσα από την πιστοποιημένη εφαρμογή ολοκληρωμένης διαχείρισης στην ελαιοκαλλιέργεια η οποία στοχεύει στους εξής τρεις άξονες:

- α) την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων
- β) την προστασία της υγείας του ίδιου του παραγωγού
- γ) την παραγωγή ελαιοκομικών προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας, τα οποία είναι ποιοτικά και ασφαλή για κατανάλωση

Παράλληλα, με την πιστοποίηση της μεθόδου παραγωγής από ανεξάρτητο διαπιστευμένο φορέα, αποκτάται προστιθέμενη αξία στο παραγόμενο προϊόν επ' ωφελεία των παραγωγών της ΟΕΦ.

2. Περιγραφή της Δράσης

Ενημέρωση παραγωγών

Η υλοποίηση της δράσης θα ξεκινήσει με την ενημέρωση των παραγωγών της ΟΕΦ για τους σκοπούς, τους στόχους, και τα επιδιωκόμενα οφέλη που θα προκύψουν από την υλοποίηση της. Στη δράση θα συμμετέχουν όλοι οι παραγωγοί της ΟΕΦ και τα βασικά ελαιοκομικά στοιχεία από την υλοποίηση της δράσης παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Παραγωγοί	Έκταση (στρ)	Ελαιόδεντρα
47	> 2.000	> 35.000

Ανάπτυξη τεκμηρίωσης Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

Παράλληλα με τα παραπάνω, θα αναπτυχθεί Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης καλλιέργειας της ελιάς προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες απαιτήσεις και χαρακτηριστικά της ΟΕΦ. Το εν λόγω σύστημα θα αποτελείται από:

1. Το Εγχειρίδιο το οποίο περιγράφει συνοπτικά το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, σύμφωνα με τη δηλωθείσα πολιτική της εκμετάλλευσης και τα πρότυπα στα οποία εδράζει (AGRO 2-1, AGRO 2-2/3).

2. Τις Διαδικασίες οι οποίες αποτελούν τη βασική τεκμηρίωση που χρησιμοποιείται για τον συνολικό σχεδιασμό, τον έλεγχο και την παρακολούθηση εφαρμογής της διαχείρισης του Συστήματος.
3. Τα Σχέδια Διαχείρισης που αποδεικνύουν την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και καθορίζουν τους κανόνες των καλλιεργητικών εργασιών.

Το Σύστημα θα είναι διαθέσιμο σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή και θα συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις των εθνικών προτύπων Αγρο 2.1-2.2-3 για την καλλιέργεια της ελιάς όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά και θα είναι πιστοποιήσιμο.

Προκειμένου οι παραγωγοί να εφαρμόζουν τις ορθές καλλιεργητικές πρακτικές σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν την ολοκληρωμένη διαχείριση, ο επιβλέπων γεωπόνος με τη συνεργασία και την υποστήριξη κατάλληλου γεωτεχνικού και επιστημονικού προσωπικού θα καθοδηγεί και θα παρακολουθεί τις ενέργειές τους.

Ανεξάρτητος εξωτερικός Φορέας Πιστοποίησης θα ελέγχει και θα επιθεωρεί σε ετήσια βάση την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, χορηγώντας σχετικό πιστοποιητικό εφόσον η εφαρμογή του Συστήματος συμμορφώνεται με το σύνολο των προβλεπόμενων από τα πρότυπα απαιτήσεων.

Διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων

Στο πλαίσιο της δράσης θα πραγματοποιηθούν αναλύσεις εδάφους και φύλλων σε αγροτεμάχια των παραγωγών. Ειδικότερα, προβλέπεται η πραγματοποίηση τουλάχιστον μίας (1) ανάλυσης (εδάφους ή φύλλων) ετησίως τουλάχιστον στο ένα πέμπτο των παραγωγών που συμμετέχουν στην δράση. Βασικός σκοπός της υλοποίησης των παραπάνω αναλύσεων είναι η παροχή ορθών συμβουλών για τη λίπανση των ελαιώνων σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες των ελαιώνων όπως αυτές θα συνεκτιμηθούν από τα αποτελέσματα των αναλύσεων και των λοιπών χαρακτηριστικών των ελαιοδέντρων (μήκος ετήσιας βλάστησης κλπ).

Επειδή ο τρόπος και ο χρόνος δειγματοληψίας έχουν ιδιαίτερη σημασία για την χρησιμότητα των αποτελεσμάτων θα δίδονται εγκαίρως στους παραγωγούς οδηγίες για την ορθή λήψη δειγμάτων από τους ελαιώνες. Με μέριμνα του επιβλέποντος γεωπόνου, τα δείγματα θα συγκεντρώνονται και θα αποστέλλονται στο εργαστήριο που θα πραγματοποιεί τις αναλύσεις.

Παράλληλα, προβλέπεται η υλοποίηση δειγματοληπτικών αναλύσεων σε ελαιόκαρπο για την ανίχνευση υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων στο πλαίσιο ελέγχου της ασφάλειας των ελαιοκομικών προϊόντων. Ειδικότερα, προβλέπεται για κάθε έτος η υλοποίηση των

παραπάνω αναλύσεων σε αριθμό τουλάχιστον ίσο με την τετραγωνική ρίζα των παραγωγών που συμμετέχουν στη δράση. Σημειώνεται ότι για την τελική επιλογή των δειγματοληψιών ελαιοκάρπου θα λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις των προτύπων AGRO και της αντίστοιχης κατευθυντήριας οδηγίας.

Διενέργεια εκπαιδεύσεων

Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στην εκπαίδευση των παραγωγών. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται η οργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων κατάρτισης που θα περιλαμβάνουν:

- Θεωρητικές εκπαιδεύσεις με αντικείμενο:
  - ο Εισαγωγή στην Ολοκληρωμένη διαχείριση
  - ο Καλλιεργητικές εργασίες με βάση τις αρχές της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης που καλύπτουν μία πλήρη καλλιεργητική περίοδο
- Εκπαιδεύσεις πρακτικής άσκησης σε ελαιώνες για την καλύτερη κατανόηση και εφαρμογή από τους παραγωγούς.

Οι εκπαιδεύσεις θα πραγματοποιούνται περιοδικά σε ετήσια βάση με στόχο την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση και προσέλευση των παραγωγών. Ειδικότερα, προβλέπεται η υλοποίηση τουλάχιστον 1 εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

Κάθε εκπαίδευση θα εστιάζεται στις πλέον επίκαιρες καλλιεργητικές εργασίες της καλλιεργητικής περιόδου και θα περιλαμβάνει το σύνολο των ελαιοκομικών εργασιών μέσα σε μία καλλιεργητική περίοδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην πρακτική επίδειξη στους ελαιώνες.

Παροχή γεωτεχνικής υποστήριξης

Η δράση θα πλαισιώνεται από κατάλληλη γεωτεχνική και επιστημονική υποστήριξη το έργο της οποίας μεταξύ άλλων θα περιλαμβάνει:

- Σύνταξη και παρακολούθηση Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης
- Συντονισμό και οργάνωση στις δειγματοληψίες εδάφους, φύλλων, καρπού
- Θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση και κατάρτιση των παραγωγών
- Προετοιμασία της ΟΕΦ για πιστοποίηση από τον Φορέα Πιστοποίησης

Επιπλέον, η γεωτεχνική υποστήριξη θα περιλαμβάνει, όπως έχει ήδη αναφερθεί, έναν επιβλέποντα γεωπόνο. Ο επιβλέπων γεωπόνος πέρα από τις ανωτέρω υποχρεώσεις

του, θα φροντίζει να επισκέπτεται σε τακτά χρονικά διαστήματα τους ελαιώνες για την παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των καλλιεργητικών πρακτικών, την παροχή συμβουλών, οδηγιών και για την αντιμετώπιση πιθανών ιδιαίτερων προβλημάτων της περιοχής του.

Αποτέλεσμα αυτής της δομής και λειτουργία της ολοκληρωμένης διαχείρισης, πέρα από την ορθή εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών πρακτικών και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, είναι να επαναπροσδιορισθεί η χαμένη σχέση μεταξύ γεωπόνου – παραγωγού, μία σχέση που από τη φύση της πρέπει να είναι στενή και συνεχής αν θέλουμε να προάγουμε την αριστοποίηση της παραγωγής.

Ακολούθως παρουσιάζεται η συνοπτική παράθεση ενεργειών υλοποίησης:

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Ενημέρωση παραγωγών για τη δράση
	Καθορισμός επιβλέποντα γεωπόνου
	Καταγραφή ελαιοκομικών στοιχείων ανά παραγωγό
Φάση 2	Σύνταξη και Επικαιροποίηση Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης
	Παρακολούθηση εφαρμογής Συστήματος
Φάση 3	Διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων εδάφους-φύλλων
	Διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων καρπού
Φάση 4	Σχεδιασμός προγράμματος εκπαίδευσης παραγωγών
	Πραγματοποίηση εκπαιδευτικών συναντήσεων κατάρτισης παραγωγών
	Παροχή συμβουλών και οδηγιών εργασίας
	Παρακολούθηση και διενέργεια επισκέψεων τους ελαιώνες
Φάση 5	Προετοιμασία επιθεώρησης
	Έλεγχος και πιστοποίηση από ανεξάρτητο Φορέα

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Για την υλοποίηση της δράσης αυτής προβλέπεται:

- Η προμήθεια δύο (2) ηλεκτρονικών υπολογιστών για το γραφείο της Οργάνωσης Παραγωγών και το Ελαιοτριβείο. Οι υπολογιστές αυτοί θα χρησιμοποιηθούν στα αντίστοιχα γραφεία για τις ανάγκες της καταγραφής και της διαχείρισης των αρχείων της ολοκληρωμένης διαχείρισης.
- Η αγορά μέσων ατομικής προστασίας για τους παραγωγούς που θα συμμετέχουν στη δράση και που θα αποτελούνται από φόρμα εργασίας,

γαυιά προστασίας, ολόσωμη φόρμα, μπότες προστασίας και μάσκα προστασίας μονού φίλτρου.

Αναλυτικά τα πάγια και το κόστος παρουσιάζονται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΓΙΩΝ			
Είδος	Αριθμός	Αξία	Συνολική αξία
Ηλεκτρονικός υπολογιστής desktop (κεντρική μονάδα, οθόνη, περιφερειακά)	2	990	1.980
Μέτρα ατομικής προστασίας - φόρμα, μάσκα, γάντια νιτριλίου, μπότες	47	40,6	1.900
ΣΥΝΟΛΟ			3.890

4. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος

Η δράση, λόγω του ότι σε αυτή συμμετέχει το σύνολο των παραγωγών της ΟΕΦ και συλλέγονται χρήσιμα στοιχεία, δρα συνεργιστικά με όλες τις δράσεις του προγράμματος εργασίας.

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα								
		1^ο έτος				2^ο έτος		
Φάσεις	Τρίμηνα	ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22	ΟΚΤ 22 – ΔΕΚ 22
		Φάση 1						
Φάση 2								
Φάση 3								
Φάση 4								
Φάση 5								

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1^{ου} έτους				Τρίμηνα 2^{ου} έτους		
	A	B	Γ	Δ	A	B	Γ
Κατάλογος συμμετεχόντων παραγωγών και αγροτεμαχίων							
Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης							
Πιστοποιητικά αναλύσεων εδάφους, φύλλων							

Πιστοποιητικά αναλύσεων καρπού							
Πρόγραμμα και παρουσιολόγια εκπαιδεύσεων κατάρτισης							
Φωτογραφικό υλικό εκπαιδεύσεων							
Οδηγίες εργασίας παραγωγών							
Τεχνική έκθεση εφαρμογής Συστήματος							
Έκθεση επιθεώρησης Φορέα Πιστοποίησης							
Διορθωτικές ενέργειες εφόσον προκύψουν από τον έλεγχο							
Πιστοποιητικό συμμόρφωσης κατά Agro 2.1-2.2-3							
Απολογιστική έκθεση							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	9.293,00	1.945,00	6.768,00	290,00	290,00
2ο	9.293,00	1.945,00	6.768,00	290,00	290,00
Σύνολο	18.586,00	3.890,00	13.536,00	580,00	580,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1 Συμμετέχοντες παραγωγοί Δ2 Ελαιοκομική έκταση (στρ) Δ3 αριθμός εκπαιδευτικών ημερίδων	≥ 47 > 1.500 ≥ 1
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ4 ποσοστό συμμετεχόντων παραγωγών που θα εκπαιδευτούν Δ5 ποσοστό συμμετεχόντων παραγωγών που θα συμμορφωθούν με ΣΟΔ και πιστοποιηθούν Δ6 έτη πιστοποιήσεων	>80% >95% 2
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ7 ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που θα συμμετέχουν στην δράση	>95%

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΜΕΑ Γ
ΤΟΜΕΑΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ

Δράση Γiii.1: Μοντέλα διαχείρισης ελαιώνων - Πρακτικές επίδειξης νέων τεχνικών ελαιοκαλλιέργειας προσαρμοσμένων στις ανάγκες της περιοχής

1. Σκοπός της Δράσης

Σκοπός της δράσης είναι η διαχείριση των ελαιώνων μέσα από νέες Τεχνικές προώθησης και εφαρμογής κατάλληλων Μοντέλων Διαχείρισης με τους εξής στόχους:

- α) τη βελτίωση της παραγωγικότητας των ελαιώνων,
- β) τη βελτίωση της οικονομικότητας του ελαιώνα,
- γ) τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και,
- δ) την αειφορία των ελαιώνων.

Η υλοποίηση της δράσης βασίζεται στη δημιουργία επιδεικτικών ελαιώνων οι οποίοι θα αποδεικνύουν τη δυνατότητα επίτευξης των ανωτέρω στόχων. Παράλληλα θα λειτουργούν ως πρότυποι επισκέψιμοι ελαιώνες για τους παραγωγούς.

Η δράση έχει επιδεικτικό χαρακτήρα και στοχεύει στα εξής:

- α) στην ενημέρωση και διάχυση της γνώσης,
- β) στην απτή απόδειξη των πλεονεκτημάτων από τη διαχείριση των νέων τεχνικών καλλιέργειας και,
- γ) στην προοπτική υιοθέτησης και εφαρμογή αντίστοιχων τεχνικών διαχείρισης από περισσότερους παραγωγούς.

2. Περιγραφή της Δράσης

Η υλοποίηση της δράσης θα εδράζεται στην εφαρμογή κατάλληλων μοντέλων διαχείρισης (π.χ. κλαδέματος, διαχείρισης ζιζανίων, ασθενειών κλπ) σε δίκτυο επιδεικτικών ελαιώνων που θα συσταθεί για το σκοπό αυτό. Μέσω του δικτύου αυτού και των λοιπών ενεργειών της δράσης θα είναι δυνατή η απόδειξη της επίτευξης των στόχων και των ωφελειών από την εφαρμογή των παραπάνω και με αυτό τον τρόπο θα προωθείται η υιοθέτησή τους από όσο το δυνατό περισσότερους παραγωγούς της ΟΕΦ.

Τα μοντέλα διαχείρισης, ανάλογα με το σκοπό που θα εξυπηρετούν, θα περιλαμβάνουν την εφαρμογή κατάλληλων καλλιεργητικών εργασιών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες στα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του επιδεικτικού ελαιώνα.

Η ανάδειξη και εφαρμογή τέτοιων πιλοτικών μοντέλων διαχείρισης στους ελαιώνες, αποτελεί ουσιαστικά τη νέα τεχνική καλλιέργειας προσαρμοσμένης στις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά του εκάστοτε ελαιώνα.

Σημειώνεται ότι κάθε μοντέλο διαχείρισης του επιδεικτικού ελαιώνα μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες ορθές καλλιεργητικές πρακτικές.

Επιλογή και συγκρότηση επιδεικτικών ελαιώνων

Μία από τις πρώτες ενέργειες για την υλοποίηση της δράσης θα είναι η ενημέρωση των παραγωγών της ΟΕΦ για το σκοπό της δράσης, τις ενέργειες που περιλαμβάνει, τα επιδιωκόμενα οφέλη και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή σε αυτή.

Ακολούθως, θα σχεδιαστούν και θα συγκροτηθούν οι επιδεικτικοί ελαιώνες. Οι ελαιώνες αυτοί θα αποτελέσουν πρότυπους επιδεικτικούς ελαιώνες στους οποίους θα σχεδιαστεί κατάλληλο μοντέλο διαχείρισης και θα παρακολουθείται ανάλογα με το αντικείμενο και το στόχο που επιτελεί.

Οι ελαιώνες θα επιλεγούν με διάφορα κριτήρια όπως τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελαιώνα (πχ. ελαιόδενδρα με μεγάλο ύψος), προβλήματα του ελαιώνα (πχ υψηλό ποσοστό καρκινωμάτων κ.α.), βελτίωση διαχείρισης συγκομιδής, αντιπροσωπευτικότητα του ελαιώνα, τοποθεσία, μέγεθος, κλίση κ.α..

Ο αριθμός των επιδεικτικών ελαιώνων θα συμμετέχουν στην δράση παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Επιδεικτικοί ελαιώνες	Έκταση (στρ)
1	≥ 2

Ανάπτυξη μοντέλων διαχείρισης

Τα μοντέλα διαχείρισης, ανάλογα με την υπάρχουσα ελαιοκομική κατάσταση της περιοχής της Γόρτυνας και λοιπά χαρακτηριστικά, θα περιλαμβάνουν τις ακόλουθες ενδεικτικές θεματικές κατηγορίες οι οποίες θα επιλεγούν κατά περίπτωση:

1. Εκπαίδευση και πρακτική επίδειξη στην προστασία του αγροτικού τοπίου. Περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τεχνικές αύξησης οργανικής ουσίας ανάλογα με τον τύπο του εδάφους, διαχείρισης ζιζανίων (αποφυγή σποροποίησης – εφαρμογή κατά strips – διαφορετικές μεθόδους ζιζανιοκτονίας κλπ), καλλιεργητικές επεμβάσεις και διαμορφώσεις ελαιώνων για διατήρηση του γόνιμου χώματος κ.α.
2. Σύγχρονες τεχνικές κλαδέματος (μόρφωσης, καρποφορίας, αναγέννησης, βλαστολόγηση, αριθμός – θέση απομένωντων λαίμαργων βλαστών). Μεταξύ άλλων περιλαμβάνει κλαδέματα μειωμένου αριθμού τομών, απολύμανση εργαλείων, κλαδέματα μόρφωσης με υπολογισμό της καρποφορίας ανάλογα με την μέθοδο, σταδιακό χαμήλωμα κ.α.
3. Σύγχρονες τεχνικές παροχής ανόργανων θρεπτικών στοιχείων στους ελαιώνες (σκευάσματα, μορφή, ποσότητες, χρονικός προσδιορισμός αναγκών κτλ).

4. Τεχνικές διαχείρισης νερού σε σχέση με τις λοιπές εφαρμοζόμενες τεχνικές σε επίπεδο ελαιώνα (αλληλεπίδραση ύπαρξης ζιζανίων, κοκκομετρική σύσταση εδάφους, είδος ζιζανίων, τεχνικές ζιζανιοκτονίας κτλ).
5. Επιδεικτική χρήση προϊόντων με υψηλή οργανική ουσία (θρύμματα κλαδεμάτων, οργανικά υπολείμματα, κόμποστ κτλ) και αξιοποίησή τους προς όφελος του ελαιώνα με ταυτόχρονη μείωση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (μείωση ανθρακικού αποτυπώματος).

Παροχή γεωτεχνικής υποστήριξης και διενέργεια εκπαιδεύσεων

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της δράσης θα υπάρχει η απαραίτητη τεχνική υποστήριξη αποτελούμενη από έμπειρους γεωπόνους κατά την προετοιμασία, την εφαρμογή και κυρίως την παρακολούθηση των επιδεικτικών ελαιώνων με σκοπό την εξαγωγή μετρήσιμων ποσοτικών αποτελεσμάτων.

Το έργο της γεωτεχνικής υποστήριξης θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- την Επιλογή των επιδεικτικών ελαιώνων (σε συνεργασία με τους παραγωγούς).
- το Σχεδιασμό του κατάλληλου μοντέλου διαχείρισης που θα ακολουθηθεί ανά επιδεικτικό ελαιώνα.
- το Σχεδιασμό και την υλοποίηση των επιμορφωτικών σεμιναρίων και των πρακτικών επίδειξης στους επιλεγμένους ελαιώνες. Προβλέπεται η πραγματοποίηση τουλάχιστον 2 εκπαιδεύσεων πρακτικής επίδειξης επί τόπου στον αγρό κατ' έτος.
- Επισκέψεις και παρακολούθηση των ελαιώνων.
- Οδηγίες, συμβουλές ορθής εφαρμογής του μοντέλου διαχείρισης.
- Την αξιολόγηση των δεδομένων και εξαγωγή συμπερασμάτων.
- Την οργάνωση ημερίδας διάδοσης πληροφορίας.

Πρόσθετα, καθ' όλη την διάρκεια της δράσης θα παρέχεται καθοδήγηση και στους συμμετέχοντες παραγωγούς της ΟΕΦ που μετέχουν στις ομάδες και δεν έχουν επιδεικτικό ελαιώνα.

Διάδοση και προβολή αποτελεσμάτων

Με στόχο την παρουσίαση χρήσιμων, αξιόπιστων και κατανοητών συμπερασμάτων που θα αποδεικνύουν την σημασία και ορθότητα εφαρμογής των νέων τεχνικών θα παραχθεί κατάλληλο υλικό που θα προβάλλει τα συμπεράσματα από την υλοποίηση της δράσης και το οποίο θα προβληθεί στο πλαίσιο των ενεργειών υλοποίησης της δράσης Στί του παρόντος προγράμματος. Απώτερος σκοπός των ενεργειών αυτών είναι να υιοθετηθούν και

εφαρμοστούν από τους παραγωγούς σε περισσότερους ελαιώνες οι πρακτικές της παρούσας δράσης.

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Ενημέρωση παραγωγών για τη δράση
	Επιλογή παραγωγών και επιδεικτικών ελαιώνων
	Καταγραφή – Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης ελαιώνα
	Συλλογή και επεξεργασία εδαφοκλιματικών δεδομένων
	Σχεδιασμός Μοντέλου διαχείρισης για κάθε ελαιώνα χωριστά
Φάση 2	Διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων εδάφους
	Διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων φύλλων
Φάση 3	Πρόγραμμα κατάρτισης παραγωγών
	Εκπαιδευτικές συναντήσεις κατάρτισης παραγωγών
	Παρακολούθηση των επιδεικτικών ελαιώνων
	Συμβουλές-οδηγίες ορθής εφαρμογής
Φάση 4	Αξιολόγηση εφαρμογής των μοντέλων-εξαγωγή συμπερασμάτων
	Προβολή και διάχυση αποτελεσμάτων

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Δεν προβλέπεται προμήθεια παγίου εξοπλισμού στο πλαίσιο της δράσης αυτής.

4. Συνέργειες με άλλες δράσεις του παρόντος προγράμματος εργασίας

Δράση Βιν: Εφαρμογή και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης στην καλλιέργεια της ελιάς

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα								
Φάσεις	Τρίμηνα	1 ^ο έτος				2 ^ο έτος		
		ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22	ΟΚΤ 22 – ΔΕΚ 22
Φάση 1								
Φάση 2								
Φάση 3								
Φάση 4								

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	A	B	Γ	Δ	A	B	Γ
Κατάλογος παραγωγών και επιδεικτικών ελαιώνων							
Έκθεση αξιολόγησης υφιστάμενης κατάστασης							
Έκθεση περιγραφής του Μοντέλου Διαχείρισης							
Πιστοποιητικά αναλύσεων							
Πρόγραμμα και παρουσιολόγιο εκπαιδεύσεων κατάρτισης							
Φωτογραφικό υλικό εκπαιδεύσεων							
Οδηγίες εργασίας							
Απολογιστική Έκθεση							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
2ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
Σύνολο	3.820,00	0,00	3.500,00	160,00	160,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1 Αριθμός επιδεικτικών ελαιώνων	1
	Δ2 Ελαιοκομική έκταση επιδεικτικών ελαιώνων (στρ)	>2
	Δ3 Αριθμός εκπαιδευτικών ημερίδων (συνολικά)	4
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ4 Ποσοστό επιδεικτικών ελαιώνων που θα γίνουν αναλύσεις	100%
	Δ5 Ποσοστό συμμετεχόντων παραγωγών κατόχων επιδεικτικών ελαιώνων που θα εκπαιδευτούν	100%
	Δ6 Αριθμός παραγωγών της ΟΕΦ που θα συμμετέχουν στην δράση (π.χ. εκπαιδεύσεις, επίσκεψη επιδεικτικών ελαιώνων, λήψη γεωτεχνικής υποστήριξης)	≥ 35
	Δ7 Αριθμός μοντέλων διαχείρισης που θα εφαρμοστούν	≥ 4
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ8 Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που συμμετείχαν και επωφελήθηκαν από την δράση	≥ 70%
	Δ9 Αριθμός νέων παραγωγών που ενδιαφέρθηκαν και ενημερώθηκαν από την δράση	≥ 20

Δράση Γiii.2: Επιδεικτική χρήση σύγχρονων πρακτικών και μέσων συγκομιδής

1. Σκοπός της Δράσης

Βασικός σκοπός της δράσης είναι η επιδεικτική εφαρμογή σύγχρονης μηχανικής συγκομιδής με κύριο στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής και τη βελτίωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του συγκομιζόμενου ελαιοκάρπου.

Η δράση έχει επιδεικτικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα και στοχεύει στην ενημέρωση και διάχυση της γνώσης σε περισσότερους παραγωγούς και στην υποστήριξη της εφαρμογής σύγχρονων πρακτικών.

2. Περιγραφή της Δράσης

Η υλοποίηση της δράσης ξεκινάει με την ενημέρωση των παραγωγών της ΟΕΦ για το σκοπό της δράσης, τις ενέργειες που περιλαμβάνει, τα επιδιωκόμενα οφέλη, και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους σε αυτή.

Μεθοδολογία / νέες τεχνικές συγκομιδής

Ακολούθως, αναπτύσσεται η συνολική μεθοδολογική προσέγγιση η οποία θα εφαρμοστεί στην περιοχή ευθύνης της ΟΕΦ με σκοπό τη βελτίωση του τελικού συγκομιζόμενου προϊόντος, τη βελτίωση της μελλοντικής παραγωγής και τη μείωση του κόστους συγκομιδής.

A. Υφιστάμενη Κατάσταση

Συγκέντρωση πληροφορικού υλικού σχετικά με τον συνήθη χρόνο συγκομιδής (ανάλογα και με την ποικιλία σε περίπτωση που έχουμε διαφορετικές ποικιλίες), το μέσο κόστος, τον τρόπο συγκομιδής και λοιπά χρήσιμα στοιχεία (π.χ. μόρφωση ελαιοδένδρων). Η συγκέντρωση του υλικού αυτού θα γίνει κατόπιν δια ζώσης επικοινωνίας με παραγωγούς της ΟΕΦ.

B. Βέλτιστος χρόνος συγκομιδής

Στο στάδιο αυτό θα προσεγγιστεί ο καλύτερος χρόνος συγκομιδής για την τρέχουσα περίοδο με γνώμονα τη συνύπαρξη καλής ελαιοπεριεκτικότητας σε συνδυασμό με καλά ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Για να γίνει αυτό όσο το δυνατόν καλύτερα, η περιοχή ευθύνης της ΟΕΦ θα χωριστεί σε ζώνες ανάλογα με το υψόμετρο (π.χ. πεδινές, ημιορεινές, ορεινές ζώνες), καθώς και τυχόν άλλα κριτήρια εάν κριθεί σκόπιμο και θα προσδιορίζεται κατόπιν τακτικών επισκέψεων σε αντιπροσωπευτικά κτήματα το φορτίο της κάθε περιοχής/ζώνης (π.χ. χαμηλό/μέτριο/υψηλό φορτίο καρποφορίας).

Επιπλέον, σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα θα πραγματοποιούνται επισκέψεις σε ελαιώνες κάθε ζώνης όπου θα πραγματοποιούνται επιτόπιες παρατηρήσεις και δειγματοληψίες καρπού για τον έλεγχο του βαθμού ωρίμανσής του.

Συγκεκριμένα τα ακόλουθα στοιχεία που θα συγκεντρώνονται θα εκδίδονται κεντρικές ανακοινώσεις/οδηγίες σχετικά με τον άριστο χρόνο συγκομιδής ανά ζώνη της ΟΕΦ.

Γ. Τρόπος συγκομιδής

Στο στάδιο αυτό θα μελετηθεί και αξιολογηθεί η δυνατότητα τροποποίησης / βελτίωσης του υφιστάμενου τρόπου συγκομιδής (π.χ. ενδιάμεσο άδειασμα κατά το μάζεμα του καρπού με φυσιολογική πτώση, χρόνος παραμονής στα σακιά, κ.λπ.) σε συνδυασμό με την αλλαγή του τρόπου κλαδέματος. Οι σχετικές δυνατότητες θα παρουσιαστούν στο πλαίσιο των εκπαιδεύσεων.

Πραγματοποίηση εκπαιδεύσεων

Στο πλαίσιο της ανωτέρω μεθοδολογίας θα πραγματοποιηθούν εκπαιδεύσεις κατάρτισης που θα περιλαμβάνουν:

- Βασικοί σκοποί και στόχοι μεθοδολογικής προσέγγισης συγκομιδής (μείωση κόστους, ποιότητα καρπού, άδειασμα, ρύθμιση φορτίου, ακριβέστερο χρονικό σημείο συγκομιδής, συνεκτίμηση παραγόντων κλπ)
- Διαχείριση κλαδέματος για τη διευκόλυνση της συγκομιδής ελαιοκάρπου
- Βελτίωση του υφιστάμενου τρόπου συγκομιδής
- Ανάδειξη πλεονεκτημάτων / οφέλη από την ορθή εφαρμογή
- Συμβουλές / σημεία ιδιαίτερης προσοχής κλπ

Οι εκπαιδεύσεις θα είναι κυρίως υπό την μορφή πρακτικής επίδειξης για την κατανόηση και ορθή εφαρμογή της συγκομιδής. Προβλέπεται η διενέργεια τουλάχιστον δύο (2) εκπαιδεύσεων.

Διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων

Επιπλέον, θα πραγματοποιούνται δειγματοληπτικές αναλύσεις τόσο για τον έλεγχο ελαιοπεριεκτικότητας, όσο και για τον έλεγχο φυσικοχημικών χαρακτηριστικών του ελαιοκάρπου που επηρεάζουν την ποιότητα του τελικού προϊόντος. Συγκεκριμένα θα πραγματοποιηθούν τουλάχιστον τέσσερις (4) αναλύσεις καρπού.

Τα αποτελέσματα των αναλύσεων θα αξιολογηθούν και θα αποτιμηθεί η συσχέτισή τους με τον χρόνο και τρόπο συγκομιδής.

Παροχή γεωτεχνικής υποστήριξης

Για να μπορέσει να αναπτυχθεί και εφαρμοστεί η μεθοδολογία προσέγγισης και γενικότερα υλοποίησης της δράσης θα υπάρχει κατάλληλη γεωτεχνική και επιστημονική υποστήριξη με σκοπό την επαρκή επιδεικτική κατάρτιση/εφαρμογή και την εξαγωγή αξιόπιστων και μετρήσιμων αποτελεσμάτων. Η υποστήριξη αυτή θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης
- Κεντρικές ανακοινώσεις βέλτιστου χρόνου συγκομιδής
- Οργάνωση εκπαιδύσεων και πρακτικών επίδειξης
- Οργάνωση διαχείρισης των αναλύσεων
- Αξιολόγηση και εξαγωγή συμπερασμάτων

Ακολούθως παρουσιάζεται η συνοπτική παράθεση ενεργειών υλοποίησης της δράσης:

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Ενημέρωση παραγωγών για τη δράση
	Καταγραφή – αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης και συγκέντρωση πληροφοριακού υλικού
	Διάκριση σε γεωγραφικές ζώνες
Φάση 2	Καθορισμός και ενημέρωση για βέλτιστο χρόνος συγκομιδής
	Πρόγραμμα κατάρτισης παραγωγών
	Εκπαιδευτικές συναντήσεις κατάρτισης παραγωγών
	Συμβουλές-οδηγίες ορθής εφαρμογής
	Διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων καρπού
Φάση 3	Αξιολόγηση και εξαγωγή συμπερασμάτων

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Για την υλοποίηση της δράσης δεν προβλέπεται η προμήθεια εξοπλισμού

4. Συνέργειες με άλλες δράσεις του προγράμματος εργασίας

Δράση Βiv: Εφαρμογή και πιστοποίηση ολοκληρωμένης διαχείρισης στην καλλιέργεια της ελιάς

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα								
Φάσεις	Τρίμηνα	1 ^ο έτος				2 ^ο έτος		
		ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22	ΟΚΤ 22 – ΔΕΚ 22
Φάση 1								

Φάση 2							
Φάση 3							

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	A	B	Γ	Δ	A	B	Γ
Έκθεση αξιολόγησης υφιστάμενης κατάστασης							
Ανακοινώσεις/οδηγίες βέλτιστου χρόνου συγκομιδής							
Αναλύσεις καρπού							
Πρόγραμμα και παρουσιολόγιο εκπαιδεύσεων							
Φωτογραφικό υλικό εκπαιδεύσεων							
Οδηγίες εργασίας							
Απολογιστική Έκθεση							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
2ο	1.910,00	0,00	1.750,00	80,00	80,00
Σύνολο	3.820,00	0,00	3.500,00	160,00	160,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1 Αριθμός εκπαιδευτικών ημερίδων (συνολικά)	≥ 2
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ2 Αριθμός αναλύσεων καρπού που θα πραγματοποιηθούν Δ3 Αριθμός παραγωγών της ΟΕΦ που θα συμμετέχουν στην δράση	≥ 4 ≥ 35
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ4 Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που επωφελήθηκαν από την δράση Δ5 Αριθμός νέων παραγωγών που ενδιαφέρθηκαν και ενημερώθηκαν από την δράση	≥95% ≥ 10

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΜΕΑ Δ

**ΤΟΜΕΑΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ
ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ**

Δράση Διν.: Προμήθεια εξοπλισμού για τη βελτίωση της ποιότητας της παραγωγής, αποθήκευσης και τυποποίησης ελαιολάδου στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ

1. Σκοπός της Δράσης

Σκοπός της δράσης είναι η προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού που θα βελτιώσει τις συνθήκες ελαιοτρίβησης, αποθήκευσης και τυποποίησης ελαιολάδου στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ και θα επιτρέψει την αναβάθμιση των παραγόμενων προϊόντων προς όφελος των παραγωγών.

Η ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ έχει ενοικιάσει με συμβολαιογραφική πράξη ένα ελαιοτριβείο για **αποκλειστική μακροχρόνια χρήση** από τους παραγωγούς της Οργάνωσης Παραγωγών. Το ελαιοτριβείο αυτό θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά από τους παραγωγούς της ΟΕΦ για την παραγωγή του ελαιολάδου της Οργάνωσης Παραγωγών, ενώ θα χρησιμοποιείται και για αποθήκευση και ενέργειες προετοιμασίας της τυποποίησης. Το κτίριο είναι έκτασης 209m² και περιλαμβάνει σιδερένιες δεξαμενές αποθήκευσης χωρητικότητας 15 τόνων συνολικά.

Επιπλέον, έχει σύμβαση για παραχώρηση χώρου στο τυποποιητήριο της εταιρείας Κρητίδα ΑΕ, που αποτελεί μέλος της ΟΠ ελαιολάδου ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ, στο οποίο αποθηκεύεται και τυποποιείται το ελαιόλαδο των παραγωγών της Οργάνωσης.

2. Περιγραφή της Δράσης

Στο πλαίσιο της βελτίωσης της ποιότητας της παραγωγής, τη μείωση του χρόνου εργασιών και της βελτίωσης της αποθήκευσης και τυποποίησης ελαιολάδου στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ προβλέπεται η προμήθεια του παρακάτω εξοπλισμού:

● Εξοπλισμός ελαιοτριβείου

Το ελαιοτριβείο διαθέτει εξοπλισμό ελαιοτρίβησης με μία γραμμή ελαιοτρίβησης, με decanter ωριαίας δυναμικότητας 3 τόνων ελαιοκάρπου. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του ελαιοτριβείου είναι σε καλή κατάσταση. Όμως ο εξοπλισμός είναι παλιός και απαρχαιωμένος ενώ τα τελευταία δύο χρόνια ήταν ανενεργός, με αποτέλεσμα να χρήζει αντικατάστασης σε αρκετά ελαιουργικά μηχανήματα.

Ως εκ τούτου, η υπάρχουσα εγκατάσταση έχει μεγάλα περιθώρια βελτίωσης στο σκέλος της παραγωγικής διαδικασίας που αφορά την παραλαβή, πλύσιμο, σπάσιμο και μάλαξη του ελαιοκάρπου, καθώς τα μηχανήματα δεν έχουν τις αναμενόμενες αποδόσεις με αποτέλεσμα αφενός την καθυστέρηση της διαδικασίας και αφετέρου την αύξηση του χρονικού

διαστήματος μάλαξης που μειώνει την ποιότητα του ελαιολάδου. Επιπλέον απουσιάζουν οι απαιτούμενοι αυτοματισμοί για τον έλεγχο των θερμοκρασιών ελαιοτρίβησης που, πέραν των επιπτώσεων, στην ποιότητα του ελαιολάδου, έχουν καθοριστική σημασία και για την παρακολούθηση των προδιαγραφών που θέτει το ΠΟΠ Μεσσαράς.

Για το λόγο αυτό, στο πλαίσιο της δράσης θα γίνει προμήθεια εξοπλισμού που θα αντικαταστήσει τα μηχανήματα αυτά στη γραμμή παραγωγής.

Η αλλαγή της τροφοδοσίας και αποφύλλωσης του ελαιοκάρπου θα αντικαταστήσει τον ιμάντα μεταφοράς καρπού και τα αποφυλλωτικά μηχανήματα για την καλύτερη αποφύλλωση του καρπού και την παραλαβή καθαρού ελαιοκάρπου. Επίσης θα αντικατασταθεί το πλυντήριο με νέο που θα έχει ενισχυμένο σύστημα πλύσης ελαιοκάρπου με χωριστά διαμερίσματα καθαρού και ρυπαρού νερού, ώστε να μην είναι αναγκαία η παύση της λειτουργίας του για τον καθαρισμό του νερού και βελτιωμένο σύστημα απομάκρυνσης ξύλων μετά την πλύση των καρπών. Ο νέος σπαστήρας θα έχει αποσπώμενα ανοξείδωτα μαχαίρια για τη γρήγορη αντικατάσταση των φθορών και μεγαλύτερης δυναμικότητας τροφοδοσίας

Επιπλέον, η αντικατάσταση των μαλακτήρων θα αύξησει τη χωρητικότητα μάλαξης και θα δώσει τη δυνατότητα αυτόματης προσαρμογής της θερμοκρασίας μάλαξης (σε συνδυασμό με τη δράση Ε.Ι) για την παραγωγή ελαιολάδου σε χαμηλή θερμοκρασία μάλαξης, σύμφωνα και με τις προδιαγραφές του ΠΟΠ Μεσσαράς.

Το σύστημα αυτό θα συμπληρωθεί από ένα λέβητα θερμού νερού με θερμικό συγκρότημα, τον ηλεκτρικό πίνακα, τα έξοδα εγκατάστασης καθώς και ένα σύστημα δύο αντλιών για τη μεταφορά του παραγόμενου ελαιολάδου στις δεξαμενές αποθήκευσης.

Η απαξίωση των υφιστάμενων μηχανημάτων παραγωγής με νέα μηχανήματα, βελτιωμένης τεχνολογίας θα μειώσει επίσης και την κατανάλωση νερού και ενέργειας στο ελαιοτριβείο, μειώνοντας το κόστος παραγωγής και βελτιώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

● Συσσκευή ελαιοπεριεκτικότητας

Η συσκευή ελαιοπεριεκτικότητας θα χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για τη μετάβαση του τρόπου λειτουργίας του ελαιοτριβείου στην κοινή άλεση αλλά και για έλεγχο του βαθμού ωρίμανσης και της ελαιοπεριεκτικότητας του συγκομιζόμενου ελαιοκάρπου.

Ο σκοπός είναι αφενός η μείωση του κόστους παραγωγής και αφετέρου η επιτάχυνση της διαδικασίας ελαιοποίησης με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου ελαιολάδου. Για την επίτευξη της κοινής άλεσης είναι απαραίτητη η προμήθεια και εγκατάσταση συσκευής ελαιοπεριεκτικότητας αυτόματου υπολογισμού ελαιοπεριεκτικότητας

καθώς και η ρύθμιση και προσαρμογή της καμπύλης υπολογισμού στα τοπικά δεδομένα των ποικιλιών της περιοχής.

● Προμήθεια εσωτερικών μέσων μεταφοράς

Προβλέπεται η προμήθεια ενός ηλεκτροκίνητου περνοφόρου οχήματος με σύστημα ανατροπής παλετοκιβωτίων το οποίο θα χρησιμοποιείται για τη μεταφορά και το άδειασμα των παλετοκιβωτίων στην εισαγωγή των γραμμών ελαιοτριβήσης. Σημειώνεται ότι τα παλετοκιβώτια θα αγοραστούν στο πλαίσιο του υφιστάμενου προγράμματος για την ιχνηλάτιση του προϊόντος των παραγωγών καθώς και για βελτίωση των συνθηκών αερισμού του συγκομιζόμενου ελαιοκάρπου. Στόχος είναι η γρήγορη εκτέλεση των εργασιών του ελαιουργείου και η διεκπεραίωση των εργασιών με την υποχρεωτική χρήση των παλετοκιβωτίων από τους παραγωγούς.

3. Πάγιος εξοπλισμός και χρονοδιάγραμμα προμηθειών

Η υλοποίηση της δράσης περιλαμβάνει την προμήθεια παγίων σύμφωνα με τις περιγραφές της προηγούμενης ενότητας. Αναλυτικότερα τεχνικά στοιχεία και στοιχεία κόστους για τον εξοπλισμό παρατίθενται στη συνέχεια.

A. Εξοπλισμός ελαιοτριβείου

Είδος Εξοπλισμού	Αξία ανά τμχ	Τεμάχια	Σύνολο αξίας
Μεταφορική ταινία με αποφυλλωτήριο	7.200	1	7.200
Πλυντήριο ελαιοκάρπου	14.400	1	14.400
Μαλακτήρες χωρητικότητας τουλάχιστον 1500lt	10.000	5	50.000
Ζυγιστικό & Αναβατήριο	3.600	1	3.600
Σπαστήρας & Διανομέας ελαιοζύμης	32.400	1	32.400
Αντλία μεταφοράς ελαιολάδου παροχής τουλάχιστον 8μ3/ώρα	2.550	1	2.550
Λέβητας & Θερμικό συγκρότημα	15.000	1	15.000
Ηλεκτρικός πίνακας	10.000	1	10.000
ΣΥΝΟΛΟ			135.150

Β. Συσκευή ελαιοπεριεκτικότητας

Είδος Εξοπλισμού	Αξία ανά τμχ	Σύνολο αξίας
Συσκευή ελαιοπεριεκτικότητας	38.000	38.000
Σφυρόμυλος άλεσης δειγμάτων	3.000	3.000
Ντεκάντερ οξύτητας ελαιοκάρπου	7.500	7.500
Περιέκτης υγρών δειγμάτων	600	600
Κάλυμμα ανάκλησης 0,3 mm	900	900
Συνολική Αξία		50.000

Γ. Εσωτερικά μέσα μεταφοράς

Είδος Εξοπλισμού	Αξία ανά τμχ	Σύνολο αξίας
Ηλεκτροκίνητο κλάρκ με ανατροπέα παλετοκιβωτίων ανυψωτικής ικανότητας τουλάχιστον 2 τόνων	32.000	32.000
Συνολική Αξία		32.000

Δ. Φίλτρο πλακών

Είδος Εξοπλισμού	Αξία ανά τμχ	Σύνολο αξίας
Φίλτρο πλακών με προσθήκη πιαστρών πολυαιθυλενίου	5.000	5.000
Συνολική Αξία		5.000

Ο συνολικός προϋπολογισμός και το χρονοδιάγραμμα προμήθειας του ως άνω εξοπλισμού παρατίθεται συγκεντρωτικά στον παρακάτω πίνακα.

	1° Έτος	2° Έτος	Σύνολο
Α. Εξοπλισμός ελαιοτριβείου	135.150		137.730
Β. Συσκευή ελαιοπεριεκτικότητας		50.000	50.000
Γ. Εσωτερικά μέσα μεταφοράς		32.000	32.000
Δ. Φίλτρο πλακών	2.580	2.420	5.000
Σύνολο	137.730	84.420	222.150

4. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα 1 ^ο έτους	Τρίμηνα 1 ^ο έτους			
	A	B	Γ	Δ
Κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών για προμήθεια εξοπλισμού και βελτίωση υποδομών				
Συγκέντρωση προσφορών και υπογραφή σύμβασης αγοράς των παγίων				
Αγορά παγίων και εγκατάσταση εξοπλισμού				
Εκπαίδευση προσωπικού, έλεγχος τεχνικού ασφαλείας και αναφορά ολοκλήρωσης εργασιών				

Παραδοτέα 2 ^ο έτους	Τρίμηνα 2 ^ο έτους		
	A	B	Γ
Κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών για προμήθεια εξοπλισμού και βελτίωση υποδομών			
Συγκέντρωση προσφορών και υπογραφή σύμβασης αγοράς των παγίων			
Αγορά παγίων και εγκατάσταση εξοπλισμού			
Εκπαίδευση προσωπικού, έλεγχος τεχνικού ασφαλείας και αναφορά ολοκλήρωσης εργασιών			

5. Συνολικός προϋπολογισμός δαπανών δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	141.230,00	137.730,00	0,00	2.000,00	1.500,00
2ο	87.920,00	84.420,00	0,00	2.000,00	1.500,00
Σύνολο	229.150,00	222.150,00	0,00	4.000,00	3.000,00

6. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος

Δράση Eii: Βελτίωση, εφαρμογή, και πιστοποίηση συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας τροφίμων σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 22000:2018 στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ.

7. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Περιγραφή Δείκτη	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών / Εκροών	Δ1: Αριθμός μονάδων που θα βελτιώσουν τον εξοπλισμό τους	1
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ2: Συμμόρφωση εξοπλισμού και βελτίωση υποδομών σύμφωνα με αρχικές προδιαγραφές	100%
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ3: Αριθμός παραγωγών που θα επωφεληθούν Δ4: Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που θα επωφεληθούν	47 100%

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΜΕΑ Ε

ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ

Δράση Ει.: Ανάπτυξη, εφαρμογή και πιστοποίηση συστήματος ιχνηλασιμότητας στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ

1. Σκοπός της Δράσης

Σκοπός της δράσης είναι η ανάπτυξη, εφαρμογή και πιστοποίηση συστήματος ιχνηλασιμότητας στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ το οποίο θα συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του διεθνούς προτύπου ISO 22005:2007. Μέσω του συστήματος θα είναι δυνατή η τήρηση ενιαίας ιχνηλασιμότητας από την είσοδο του ελαιοτριβείου με τα στοιχεία της συγκομιδής του παραγωγού έως την είσοδο του τυποποιητηρίου για τις παρτίδες τελικού προϊόντος.

2. Περιγραφή Αντικειμένου της Δράσης

Η λειτουργία και η οργάνωση της δράσης θα βασιστεί στην εκτέλεση των παρακάτω ενεργειών. Ειδικά για το λογισμικό διαχείρισης του ελαιουργείου, το οποίο υφίσταται θα γίνουν ενέργειες προσαρμογής του στις απαιτήσεις της δράσης ενώ θα αναπτυχθεί ολοκληρωμένο σύστημα ιχνηλασιμότητας όπως προβλέπεται στις σχετικές διατάξεις της ΥΑ 184/27855 (29.01.21).

A. Σχεδιασμός, ανάπτυξη και εφαρμογή Συστήματος Ιχνηλασιμότητας

Αρχικά θα αναπτυχθεί η τεκμηρίωση η οποία θα περιλαμβάνει πλήρες Σύστημα Ιχνηλασιμότητας (Εγχειρίδιο, Διαδικασίες, Οδηγίες Εργασίας, Έγγραφα, κ.α.) που θα καλύπτει όλο το εύρος λειτουργίας του ελαιοτριβείου. Το Σύστημα Ιχνηλασιμότητας θα συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του διεθνούς προτύπου ISO 22005:2007.

Στην τεκμηρίωση του συστήματος θα καθορίζονται οι προδιαγραφές για τη διασύνδεση των απαιτούμενων δεδομένων κατά τη μεταποίηση του ελαιοκάρπου στο ελαιοτριβείο προκειμένου να είναι δυνατή η πλήρης ιχνηλάτηση του ελαιόλαδου από την ΟΕΦ ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ. Με την ολοκλήρωση της τεκμηρίωσης κάθε συστήματος θα πραγματοποιηθούν ενέργειες εκπαίδευσης του προσωπικού κάθε μονάδας στις απαιτήσεις τήρησης και εφαρμογής του Συστήματος Ιχνηλασιμότητας.

Πρόσθετα σε συνεργασία με τον πάροχο του λογισμικού διαχείρισης της παραγωγής των μονάδων που χρησιμοποιείται θα δρομολογηθούν τυχόν προσαρμογές που θα καταστήσουν την εφαρμογή του Συστήματος Ιχνηλασιμότητας συμβατή και ευχερώς εφαρμοζόμενη αξιοποιώντας και τα στοιχεία του λογισμικού διαχείρισης.

B. Παροχή λογισμικού ιχνηλασιμότητας για την παρακολούθηση των εργασιών εντός του ελαιοτριβείου

Η προμήθεια του λογισμικού και εξοπλισμού ιχνηλασιμότητας θα γίνει όπως περιγράφεται παρακάτω:

i. Λογισμικό ιχνηλασιμότητας ελαιουργείου

Προβλέπεται η προμήθεια ενός νέου λογισμικού ελαιουργείου που θα εξυπηρετεί την απρόσκοπτη και τεκμηριωμένη εφαρμογή του συστήματος ιχνηλασιμότητας διευκολύνοντας τον έλεγχο εφαρμογής και την πιστοποίηση του προϊόντος. Το λογισμικό αυτό θα καταγράφει τα παρακάτω στάδια:

- **Στοιχεία αγροτεμαχίων** (ΑΦΜ και ονοματεπώνυμο παραγωγού, κωδικός και τοποθεσία αγροτεμαχίου, κωδικός και ονομασία κοινότητας αγροτεμαχίου, έκταση, αριθμός δέντρων, κωδικός και περιγραφή ποικιλίας ελαιοκάρπου).
- **Στοιχεία παραλαβής ελαιοκάρπου** (ονοματεπώνυμο παραγωγού, ημερομηνία συγκομιδής, ημερομηνία παράδοσης καρπού, μέσο μεταφοράς, αριθμός παλετοκιβωτίων)
- **Στοιχεία ελαιουργείου** (στοιχεία παραγωγού, ποσότητα καρπού, ποσότητα ελαιολάδου, ημερομηνία επεξεργασίας καρπού, ποικιλία καρπού, οξύτητα ελαιολάδου, ελαιοπεριεκτικότητα καρπού, κατηγορία παραγόμενου ελαιολάδου)
- **Στοιχεία δεξαμενισμού** (στοιχεία παραγωγού, ποσότητα και κατηγορία ελαιολάδου, δεξαμενή και κωδικοποίηση δεξαμενής προορισμού)
- **Ισοζύγιο δεξαμενών** (κωδικοποίηση δεξαμενής, εισαγωγές ελαιολάδου ανά ημ/νία και ποσότητα, εξαγωγές ελαιολάδου ανά ημ/νία και ποσότητα, μέσο μεταφοράς, τελικός αποδέκτης).

Επιπλέον θα ενσωματωθεί και το στάδιο της τυποποίησης ώστε να ολοκληρωθεί το σύστημα ιχνηλασιμότητας και να γίνεται η αποτύπωση του lot number στη συσκευασία του ελαιολάδου. Με την προμήθεια του κατάλληλου λογισμικού διαχείρισης και ιχνηλάτισης θα είναι εφικτή η διαχείριση του τελικού προϊόντος στο ελαιοτριβείο αλλά και η διασύνδεσή του με τα αντίστοιχα δεδομένα που θα καταχωρίζονται στο τυποποιητήριο, ώστε να είναι εφικτή η ιχνηλάτιση όλης της «διαδρομής» εντός των εγκαταστάσεων της ΟΕΦ. Το λογισμικό αυτό θα περιλαμβάνει και το κόστος παραμετροποίησης και εκπαίδευσης του προσωπικού.

B. Πιστοποίηση κατά ISO 22005:2007

Με την ολοκλήρωση των παραπάνω ενεργειών θα πραγματοποιηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες για την πιστοποίηση της συμμόρφωσης της εφαρμογής του Συστήματος

Ιχνηλασιμότητας από την ΟΕΦ ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 22005:2007. Οι ενέργειες αυτές θα περιλαμβάνουν τα εξής:

- Προετοιμασία επιθεώρησης από ανεξάρτητο εξωτερικό φορέα πιστοποίησης, η οποία θα περιλαμβάνει την διενέργεια Εσωτερικής Επιθεώρησης, Ανασκόπησης από την Διοίκηση και την ανάληψη τυχόν προληπτικών / διορθωτικών ενεργειών
- Επιθεώρηση από τον ανεξάρτητο εξωτερικό φορέα πιστοποίησης διαπιστευμένο από το ΕΣΥΔ για το πρότυπο ISO 22000.
- Υποστήριξη για την άρση τυχόν μη συμμορφώσεων που θα εντοπίσει ο φορέας
- Χορήγηση από τον φορέα πιστοποιητικού συμμόρφωσης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 22005:2007

Ακολούθως παρουσιάζεται η συνοπτική παράθεση ενεργειών υλοποίησης της δράσης:

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Ανάπτυξη τεκμηρίωσης Συστήματος Ιχνηλασιμότητας
Φάση 2	Εγκατάσταση και λειτουργία Συστήματος Ιχνηλασιμότητας
	Εκπαίδευση προσωπικού στην εφαρμογή Συστήματος Ιχνηλασιμότητας
	Υποστήριξη και αντιμετώπιση προβλημάτων
Φάση 3	Προετοιμασία για την Εξωτερική Επιθεώρηση του Φορέα Πιστοποίησης (μέσω Εσωτερικής Επιθεώρησης, Ανασκόπησης, κ.ά.) ως προς την εφαρμογή Συστήματος Ιχνηλασιμότητας κατά ISO 22005
Φάση 4	Επιθεώρηση από Εξωτερικό Φορέα Πιστοποίησης
	Χορήγηση πιστοποιητικού ISO 22005

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Για την ορθή λειτουργία και διαχείριση του συστήματος είναι αναγκαία η προμήθεια του λογισμικού διαχείρισης του ελαιουργείου και του λογισμικού διασύνδεσης της ιχνηλασιμότητας.

4. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος Εργασίας

Δράση Eii: Βελτίωση, εφαρμογή και πιστοποίηση συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας τροφίμων σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 22000:2018 στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ.

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα		
	1 ^ο έτος	2 ^ο έτος

Φάσεις	Τρίμηνα	ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22	ΟΚΤ 22 – ΔΕΚ 22
Φάση 1								
Φάση 2								
Φάση 3								
Φάση 4								

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	Α	Β	Γ	Δ	Α	Β	Γ
Τεκμηρίωση Συστήματος Ιχνηλασιμότητας							
Παρουσιολόγιο και υλικό εκπαίδευσης							
Ανασκόπηση και Αποτελέσματα Εσωτερικών Επιθεώρησης							
Πιστοποιητικό ISO 22005:2007							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	7.700,00	0,00	7.000,00	350,00	350,00
2ο	7.700,00	0,00	7.000,00	350,00	350,00
Σύνολο	15.400,00	0,00	14.000,00	700,00	700,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1: Αριθμός μονάδων που θα πιστοποιηθούν με ISO 22005	1
	Δ2: Αριθμός μονάδων που θα βελτιώσουν τον εξοπλισμό τους	1
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ3: Βαθμός επίτευξης Δ1	100%
	Δ4: Βαθμός επίτευξης Δ2	100%
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ5. Αριθμός ετών με πιστοποίηση κατά ISO 22005	1
	Δ6. Αριθμός ατόμων που θα εκπαιδευτούν στην εφαρμογή ιχνηλασιμότητας	3
	Δ7. Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που θα επωφεληθούν από τη δράση	>95%

Δράση Eii: Βελτίωση, εφαρμογή και πιστοποίηση συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας τροφίμων σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 22000:2018 στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ

1. Σκοπός Δράσης

Σκοπός της δράσης είναι η δημιουργία νέου συστήματος διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων και η πιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο διαχείρισης της ασφάλειας τροφίμων ISO 22000:2018. Με τα παραπάνω επιτυγχάνεται η προσαρμογή του συστήματος στις νέες συνθήκες, η κάλυψη των νομοθετικών απαιτήσεων και η διασφάλιση της ποιότητας του παραγόμενου ελαιόλαδου.

2. Περιγραφή της Δράσης

Η μονάδα δεν διαθέτει πιστοποιημένο ΣΔΑΤ κατά ISO 22000:2018, που είναι απαραίτητο και στο πλαίσιο πιστοποίησης για το ΠΟΠ Μεσσαράς, και στο πλαίσιο της παρούσας δράσης προβλέπεται η διενέργεια των αναγκαίων ενεργειών για την τεκμηρίωση του ΣΔΑΤ προκειμένου αυτό να είναι εύκολα και αποτελεσματικά εφαρμόσιμο και να περιέχει τις νέες διαδικασίες που θα αφορούν την κοινή άλεση και η ετήσια υποστήριξη για την ετήσια επιθεώρηση – πιστοποίηση από ανεξάρτητο φορέα πιστοποίησης.

Σε ότι αφορά τις απαιτούμενες ενέργειες για την εγκατάσταση και εφαρμογή ΣΔΑΤ και την πιστοποίηση της συμμόρφωσης του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 22000:2018 στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ θα υλοποιηθούν οι ακόλουθες ενέργειες κατά το 1^ο έτος υλοποίησης της δράσης.

- Εγκατάσταση του νέου βελτιωμένου ΣΔΑΤ σύμφωνα με την έκδοση του 2018 και εκπαίδευση του προσωπικού της μονάδας στις απαιτήσεις εφαρμογής του
- Παρακολούθηση και υποστήριξη κατά την εφαρμογή του (ετησίως)
- Προετοιμασία για την ετήσια επιθεώρηση από τον φορέα πιστοποίησης με την διενέργεια εσωτερικής επιθεώρησης
- Επιθεώρηση από Φορέα Πιστοποίησης
- Ενέργειες άρσης τυχόν μη συμμορφώσεων που θα εντοπιστούν κατά την επιθεώρηση από τον Φορέα Πιστοποίησης
- Πιστοποίηση κατά ISO 22000:2018

Με τη λήψη του ως άνω πιστοποιητικού περί τα τέλη του 1^{ου} έτους υλοποίησης της δράσης, τα επόμενα έτη θα πραγματοποιηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες για την υποστήριξη, παρακολούθηση και βελτίωση της εφαρμογής του ΣΔΑΤ προκειμένου αφ' ενός μεν να διασφαλίζεται η επίτευξη των στόχων από την εφαρμογή του και ταυτόχρονα αυτό να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του χορηγηθέντος πιστοποιητικού. Αναλυτικότερα οι ενέργειες για το 2^ο έτος της δράσης περιλαμβάνουν τα εξής:

- Τροποποίηση στην τεκμηρίωση του ΣΔΑΤ εφόσον κρίνεται σκόπιμο
- Υποστήριξη του προσωπικού της μονάδας στην εφαρμογή του ΣΔΑΤ
- Διενέργεια ετήσιας εσωτερικής επιθεώρησης και ανασκόπησης της εφαρμογής του ΣΔΑΤ από την διοίκηση.
- Υποστήριξη κατά την ετήσια επιθεώρηση από τον Φορέα
- Υλοποίηση διορθωτικών ενεργειών για την άρση τυχόν μη συμμορφώσεων/ παρατηρήσεων που θα εντοπιστούν από τον Φορέα

Οι παραπάνω ενέργειες υλοποίησης της δράσης παρουσιάζονται συνοπτικά στην συνέχεια:

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Αρχική αξιολόγηση
Φάση 2	Βελτιωμένη τεκμηρίωση ΣΔΑΤ κατά ISO 22000
	Εκπαίδευση προσωπικού
Φάση 3	Εφαρμογή του ΣΔΑΤ στην παραγωγική διαδικασία
	Διενέργεια Εσωτερικής Επιθεώρησης
Φάση 4	Επιθεώρηση από Εξωτερικό Φορέα Πιστοποίησης.
	Έκδοση πιστοποιητικού ISO 22000
Φάση 5	Ετήσια προσαρμογή ΣΔΑΤ
	Ετήσια εσωτερική επιθεώρηση
	Ετήσιος Επανελέγχος από Φορέα Πιστοποίησης

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Δεν προβλέπεται προμήθεια παγίου εξοπλισμού στο πλαίσιο της παρούσας δράσης.

4. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος

Δράση Διν: Προμήθεια εξοπλισμού για την βελτίωση της ποιότητας της παραγωγής, αποθήκευσης και τυποποίησης ελαιολάδου στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ.

Δράση Ει.: Ανάπτυξη, εφαρμογή και πιστοποίηση συστήματος ιχνηλασιμότητας στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ.

5.Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα								
Φάσεις	Τρίμηνα	1 ^ο έτος				2 ^ο έτος		
		ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22	ΟΚΤ 22 – ΔΕΚ 22
Φάση 1								
Φάση 2								
Φάση 3								

Φάση 4							
Φάση 5							

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	A	B	Γ	Δ	A	B	Γ
Έκθεση αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης ελαιοτριβείου							
ΣΔΑΤ (Εγχειρίδιο, Διαδικασίες, κλπ) για το ελαιοτριβείο							
Αναφορά Εσωτερική Επιθεώρησης							
Παρουσιολόγιο ημερίδας εκπαίδευσης προσωπικού							
Πιστοποιητικό ISO 22000: 2018							
Τροποποίηση ΣΔΑΤ εφόσον κρίνεται σκόπιμο.							
Αποτελέσματα Εσωτερικής Επιθεώρησης και Ετήσια Ανασκόπηση							
Έκθεση ελέγχου επιτήρησης από Φορέα Πιστοποίησης							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	1.485,00	0,00	1.350,00	67,50	67,50
2ο	1.485,00	0,00	1.350,00	67,50	67,50
Σύνολο	2.970,00	0,00	2.700,00	135,00	135,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1 Αριθμός Μονάδων που θα πιστοποιηθούν κατά ISO 22000	1
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ2 Βαθμός Επίτευξης Δ1	100%
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ3 Αριθμός ετών με πιστοποίηση κατά ISO 22000	2
	Δ4 Αριθμός ατόμων που θα εκπαιδευτούν στην εφαρμογή του ΣΔΑΤ	2
	Δ5 Ποσοστό παραγωγών της ΟΕΦ που θα επωφεληθούν από την υλοποίηση της δράσης	100%

ΤΟΜΕΑΣ ΣΤ.

**ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΤΗΣ ΟΕΦ**

Δράση Στιι: Δημιουργία και λειτουργία δικτυακού τόπου για τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες του προγράμματος

1. Σκοπός της Δράσης

Ο σκοπός της δράσης είναι η δημιουργία δικτυακού τόπου και η λειτουργία και χρήση αυτού για την προβολή των δραστηριοτήτων και τη διάδοση των αποτελεσμάτων του προγράμματος της ΟΕΦ ΠΑΣΙΦΑΗ ΙΚΕ.

2. Περιγραφή της Δράσης

Η δράση θα ξεκινήσει με τον σχεδιασμό της δομής και του περιεχομένου του δικτυακού τόπου. Στόχος αυτού θα είναι αφενός μεν η αποτελεσματική προβολή του προγράμματος αφετέρου δε η ευχερής τροφοδότηση του τόπου με νέο υλικό που αφορά την υλοποίηση του προγράμματος.

Όταν ο δικτυακός τόπος καταστεί λειτουργικός σε αυτόν θα περιλαμβάνονται στοιχεία που θα αφορούν ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- Στοιχεία για την ΟΕΦ, τις δραστηριότητες και τις παραγωγικές υποδομές
- Στοιχεία επικοινωνίας
- Στοιχεία για τις δράσεις και τους στόχους του προγράμματος
- Ανακοινώσεις που αφορούν την υλοποίηση των δράσεων του προγράμματος
- Υλικό από την υλοποίηση επιμέρους δράσεων του προγράμματος
- Άλλο υλικό (π.χ. άρθρα) που θα υποστηρίζει τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες του προγράμματος.

Ακολουθως παρουσιάζεται η συνοπτική παράθεση ενεργειών υλοποίησης της δράσης:

Φάση	Ενέργεια
Φάση 1	Σχεδιασμός δομής δικτυακού τόπου
Φάση 2	Καθορισμός και ανάπτυξη περιεχομένου
Φάση 3	Ανάπτυξη και λειτουργία δικτυακού τόπου
Φάση 4	Ανάρτηση στοιχείων - χρήση και λειτουργία δικτυακού τόπου

3. Πάγιος Εξοπλισμός

Για την υλοποίηση της δράσης δεν απαιτείται η προμήθεια πάγιου εξοπλισμού.

4. Συνέργειες με Άλλες Δράσεις του Προγράμματος

Η δράση θα προβάλλει τόσο επιμέρους δράσεις του προγράμματος όσο και το σύνολο του προγράμματος εν γένει.

5. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δραστηριοτήτων

Χρονοδιάγραμμα							
Φάσεις	Τρίμηνα	1 ^ο έτος				2 ^ο έτος	
		ΑΠΡ 21 – ΙΟΥΝ 21	ΙΟΥΛ 21 – ΣΕΠΤ 21	ΟΚΤ 21 – ΔΕΚ 21	ΙΑΝ 22 – ΜΑΡΤ 22	ΑΠΡ 22 – ΙΟΥΝ 22	ΙΟΥΛ 22 – ΣΕΠΤ 22
Φάση 1							
Φάση 2							
Φάση 3							
Φάση 4							

6. Παραδοτέα Υλοποίησης

Παραδοτέα	Τρίμηνα 1 ^{ου} έτους				Τρίμηνα 2 ^{ου} έτους		
	Α	Β	Γ	Δ	Α	Β	Γ
Δομή δικτυακού τόπου							
Υλικό από την λειτουργία δικτυακού τόπου (π.χ., εκτυπώσεις περιεχομένου, αναρτήσεων)							

7. Προϋπολογισμός Δαπανών Δράσης

Έτος	Σύνολο	Πάγια	Παροχή υπηρεσιών	Γενικά έξοδα	Διαχείριση
1ο	1.100,00	0,00	1.000,00	50,00	50,00
2ο	1.100,00	0,00	1.000,00	50,00	50,00
Σύνολο	2.200,00	0,00	2.000,00	100,00	100,00

8. Ποσοτικοί και Ποιοτικοί Δείκτες

Δείκτες	Μονάδα	Τιμή Στόχος
Δείκτης Εισροών/Εκροών	Δ1: Νέος δικτυακός τόπος Δ2: Αριθμός αναρτήσεων νέου περιεχομένου	1 10
Δείκτης Αποτελεσμάτων	Δ3: Βαθμός επίτευξης στόχου Δ1 Δ4: Βαθμός επίτευξης στόχου Δ2	100% 100%
Δείκτης Επιπτώσεων	Δ5: Αριθμός επισκεπτών του δικτυακού τόπου	100